

Izhaja vsak petek. Posamezna št. 10 din. Priloga »Uradni vestnik okraja Koper« prejemajo naročniki brezplačno. Celoletna naročnina 500, polletna 250, četrtletna pa 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3 in pol dolarja. Tek. rač. pri Kom. banki v Kopru 65-KBI-Z-181.

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Ivan Renko. Izdaja časopisno založniško podjetje »Slovenski Jadran« v Kopru. Uredništvo in uprava v Kopru, Santorjeva ulica 2A, telefon št. 170. Tiska tiskarna »Jadran« v Kopru. Rokopisov ne vračamo.

Občinske konference Socialistične zveze

KOPER

V znamenju aktivnega političnega dela

V sredo je bila v mali dvorani koprškega gledališča občinska konferenca Socialistične zveze. Zbrani delegati — 137 po številu — so zastopali nad 13.000 članov SZDL koprške občine.

Konference so se kot gostje udeležili tovariši Albert Jakopič-Kajtimir, predsednik OO SZDL z Ivanom Maverjem, tajnikom OO SZDL, dalje predsednik Okrajne zadrugne zveze Franc Kralj-Petek, inž. Peter Aljančič, predstavnik JLA in drugi.

Obširno poročilo je podal konferenci dosedanji predsednik občinskega odbora SZDL Rado Pišot-Sokol. V poročilu je podrobno obravnaval politično, gospodarsko, kulturno in socialno problematiko v občini, s posebnim poudarkom na kmetijstvu, ki je najmočnejša gospodarska panoga koprškega področja. Kritično je obdelal organizacijsko stanje in povezavo z drugimi množičnimi organizacijami, zlasti z mladino, ženami, Zvezo borcev in drugimi.

Razveseljive so bile navedbe o organizacijski utrditvi Zveze, o povečanju števila članstva, ki je prav ob zadnjih volitvah naraslo za nad 1500 članov. Seveda ne gre pripisovati tega povečanja že kar povečanju števila prebivalstva, marveč gre to bolj na račun temeljite obdelave terena, ureditve evidence in pritegnitve večjega števila ljudi, ki doslej iz tega ali drugega vzroka še niso bili povezani.

Številni diskutanti so v živahni razpravi govorili o najrazličnejših vprašanjih iz dela in prakse Socialistične zveze. Zlasti so se zadržali pri vprašanju politično-ideološkega dela, splošnega izobraževanja, družbenega in delavskega samoupravljanja — delavski sveti, krajevni odbori, šolski sveti, reforma šolstva, napredki proizvodnje, polproletarci v industriji, delo z mladino in ženami, odnos do dela

in družbene lastnine, kmetijstvo in napredki kmetijske proizvodnje, obdelava zapuščenih zemlji itd. itd. — vse to so bila vprašanja, ki so jih delegati podrobno pretresli.

V razpravo je med drugim uspešno posegel tudi predsednik okrajnega odbora Socialistične zveze Albert Jakopič-Kajtimir. Ker je bilo njegovo izvajanje tako teme-

ljito — dotaknil se je vseh važnejših problemov in vprašanj, ki zadevajo našo organizacijo in družbo sploh — zdaj ob zaključku lista ne moremo objaviti vsega, kar je povedal. Zato bomo v naslednji številki našega lista objavili njegov govor.

Ob koncu so delegati izvolili nov občinski odbor SZDL, ki šteje 35 članov, 7-članski nadzorni odbor in 64 delegatov za okrajno konferenco SZDL, ki bo sredi prihodnjega meseca v Kopru.

S konference so poslali tudi pozdravni brzojavki predsedniku Titu in Mihi Marinku. rb

PIRAN

Za pravilno pojmovanje socialistične demokracije

Pretelko nedeljo je bila v Piranu prva občinska konferenca SZDL, ki se je udeležilo okoli 120 delegatov iz vseh krajev občine, kakor tudi več predstavnikov ljudske oblasti in množičnih organizacij, med katerimi so bili Anton Ukmar, ljudski poslanec, Emil Dolinšek, predsednik gospodarskega sveta pri OLO Koper, Jakob Draksler, sekretar občinskega komiteja ZK in Davorin Ferligoj, predsednik občine Piran.

Konferenca je prikazala delovne SZDL v vsej njeni obsežnosti z dobre in kritične strani. Razprava je pokazala živo zanimanje delegatov ne samo za razvoj piranskega območja, marveč tudi za obče uveljavljanje socialistične misli.

Izbrano poročilo predsednika začasnega občinskega odbora SZDL je do podrobnosti obravnavalo vse gospodarsko, politično in kulturno dejavnost v tem predelu Slovenske Istre. Morda se bolj kot kjerkoli čuti prehod iz starega v novo, kar vselej prinaša s seboj toliko protislovij, posebno pa še v teh na novo priključenih predelih, kjer se ponekod staro žilavo upira novemu in hoče vse pridobitve socialistične demokracije obračati po svoje; pri tem se opira le na pridobitve, vtem ko svoje dolžnosti do skupnosti zanemarija. Ta negativna težnja odmirajočega in v nove še nevraslega elementa preteklosti je še posebno vidna na vasi, kjer se skušajo še tu in tam dvigniti posamez-

niki na račun skupnosti, pri čemer skušajo izkoriščati ljudsko oblast in široko demokracijo v korist svoje nedotakljivosti. Takšne in podobne težnje pa bo budnost vseh članov SZDL, posebno pa še z medsebojnim tolmačenjem in poglobljanjem pravega pojmovanja socialistične demokracije, brez dvoma odpravila, če bo pri večini pojmovanje našega družbenega razvoja pravilno. S poglobljeno ideološko politično vzgojo širokih množic, kar naj bo prva vzporedna naloga z nalogo stabilizacije družbenega življenja v piranski občini, bodo odpravljene bistvene napake na prodorni poti SZDL v občini. LoM

PIVKA

Nove naloge

V nedeljo, 15. t. m., je imela občinska organizacija SZDL v Pivki konferenco, ki so se udeležili delegati 33 osnovnih organizacij SZDL s področja te občine.

Iz poročila predsednika občinskega odbora SZDL Jožeta Guština izhaja, da so dobro delovali vsaki odbori te politične organizacije v Pivki, Hrastju, Juriščah, Novi Sušici, Volčah in drugod. V zadnjem času je zlasti poraslo število članstva, tako da je sedanje število članov (4.231) za 13,6% višje kot v letu 1955. Vzlic neustreznemu stanju v nekaterih vaskih odborih je bila politična aktivnost organizacije v zadnjem letu, vzeto v celoti, vendarle na višini. Izvršenih je bilo med drugim več delovnih akcij (popravila poljskih in gozdnih poti ter razna druga komunalna dela). Vrednost teh prostovoljnih del, ki jim je bila mobilizator in organizator SZDL, znaša nad 2 milijona dinarjev.

Na konferenci so obravnavali tudi kulturnoprosvedno dejavnost in ugotovili, da niso izrabljene vse možnosti. Posebej so delegati obravnavali nezadovoljivo razširjenost političnega časopisja.

Na osnovi obširne in vsestranske razprave so na konferenci sprejeli vrsto sklepov v zvezi z bodočimi nalogami osnovnih organizacij SZDL pri reševanju gospodarskih, socialnih in kulturnih problemov, ki so bili nakazani. Razpravljali so posebej tudi o nalogah članov SZDL v kmetijskih zadrugah, ki naj v skladu z novimi gospodarskimi smernicami doprinesejo svoj delež k okrepitvi našega gospodarstva. J.

SEŽANA

Zavedajmo se ciljev naše borbe

V ponedeljek 16. t. m. je bila v Sežani lepo obiskana občinska konferenca SZDL, ki so se udeležili tudi predsednik in sekretar OO SZDL iz Kopra Albert Jakopič-Kajtimir in Ivan Maver ter tajnik Okrajne zadrugne zveze Albin Simičič.

Poročilo o delu in stanju v občinski organizaciji SZDL, ki ga je podal predsednik začasnega občinskega odbora tov. Bogdan Bukovec, je zajemalo vse veje družbene in društvene dejavnosti v občini, prav posebej pa je poudarjalo kmetijsko, zadrugno in mladinsko problematiko. O našem združništvu je bilo rečeno, da nekateri kmetje še vedno nimajo zavedanja (Nadaljevanje na 3. str.)

RAZGIBANE PRIPRAVE

za praznik vsega delovnega ljudstva

Letošnji Prvi maj, veliki praznik, ki si ga je naš delavski razred po zmagi revolucije z vsem zadoščenjem proglasil za državni praznik, bomo — po občem vzdušju sodeč — praznovali posebno množično, pristržno in svečano. Iz vse države prihajajo namreč glasovi, da bodo tudi drugod po naši domovini letos še s prav posebnim zadoščenjem praznovali Prvi maj v splošnem zadovoljstvu, ki navdaja jugoslovansko ljudstvo sprično vedno novih, pomembnih mednarodnih dogodkov v znamenju sporazumevanja in pomiritve na svetu, sprično neocenljive zgodovinske vloge socialistične Jugoslavije, ki jo je s svojo moško, dosledno in nikdar v osnovah spremenljivo mednarodno politiko ter s svojimi blestečimi marksistično-leninističnimi stališči naravnost ali pa tudi posredno odigrala v korist vse bolj v svetu zmagujočega klica po enakopravnem in mirnem sožitju med narodi, četudi se le-ti, razen teh dveh osnovnih elementov, politično bolj ali manj razlikujejo med seboj.

Tudi iz občin našega primorskega okraja prihajajo podobna poročila o tem, kako se povsod vse množične organizacije, posebno pa Socialistična zveza, vneto pripravljajo na svečano proslavljanje praznika našega delovnega ljudstva. O pripravah za svečane akademije in baklade, ki bodo na predvečer praznika, imamo poročila že iz večine občin našega okraja, ponekod pa pripravljajo tudi večja manifestacijsko-politična zborovanja. V dnevi 1. in 2. maja bodo organizirani mnogi množični izleti naših delovnih kolektivov iz tovarnih in kmetijskih zadrug. V Hrvatinih in na Sočerbju n. pr. pripravljajo domače organizacije ZB še prav obsežne korake za sprejem in razvedrilo delovnih ljudi iz Kopra. Po hribovitih predelih se ljudje pogovarjajo o tem, kje bo na predvečer Prvega maja zagorel večji kres, med delovnimi kolektivi naših podjetij pa vlada nekakšno tiho tekmovanje glede tega, da bodo na državni praznik posebno vzorno očiščene in okrašene njihove tovarne in delovišča. Brez dvoma bodo prevladovale rdeče zastave na poslopih in rdeči trakovi v gumbnicah naših zavodnih delovnih ljudi — vse to pa spet pripravljajo sindikalne podružnice po podjetjih.

Prav je, da praznuje vseh spon osvobojeno delovno ljudstvo svoj praznik ponosno, veselo in svečano, in prav je, da že sedaj na sestankih SZDL vneto razpravljajo o veliki vsebini in pomenu Prvega maja; končno je tudi prav, da se zlasti naša mladina po šolah radostno pripravlja na svoje prvomajske proslave, na katerih se naj prekalijo s svetlimi proletarskimi tradicijami praznovanja Prvega maja in se seznanijo z ogromnimi žrtvami naših narodov za zmago revolucije, ki omogoča prav tej mladini kar se da svetlo bodočnost. —r.

PROSTOVOLJNA DELOVNAT AKCIJA ZA ZGRADITEV CESTE OBROV — PREM

Mladina bo povezala Brkine z glavno cesto

Gospodarski svet pri OLO Koper je na svoji seji v torek dne 17. t. m. obravnaval predloge okrajnega družbenega plana za kmetijstvo, trgovino in obrt ter predlog o ustanovitvi vodne skupnosti v Kopru. Podrobnosti o teh vprašanjih objavljamo v naši prilogi (Uradni vestnik okraja Koper), podčrtati pa želimo izredno pobudo organizacije ljudske mladine našega okraja, da bi letos sodelovala pri nekaterih večjih gradbenih delih.

Na seji sveta je namreč predsednica Okrajnega komiteja LMS tov. Marija Vogričeva poročala o sklepu mladine, da bi letos pomagala pri gradnji koprškega letališča in pri gradnji brkinske ceste Obrov — Prem. Cesta bo brkinski predel povezovala s središči tako, da bo vodila iz Brkinov do glavne ceste Reka — Postojna, na katero bi se priključila pri Premu. Gospodarski svet se je s to pobudo mladine strinjal ter določil nekaj članov, ki bodo sodelovali v štabu mladinskih brigad.

12. aprila je bila v Izoli prva mladinska delovna akcija, ki jo je organiziral občinski komite LMS v počastitev 10. obletnice mladinskih delovnih brigad. 55 mladincev in mladink, med njimi tudi pionirji, so izkopali 114 jam za posaditev dreves na prostoru, kjer je predvideno letno kopaljšče.

Mladinska organizacija je predvidela tudi v bodoče organizirati več delovnih akcij in s tem prispevati svoj delež pri ureditvi Izole — že omenjenega letnega kopaljšča, športnega igrišča, regulacije odvodnega kanala in drugih del za lepši izgled mesta.

V ta namen je formiran delovni štab bodoče mladinske delovne brigade. Postavljeni, oziroma izvoljeni pa so tudi komandirji posameznih čet, ki se formirajo po mladinskih aktivih.

Z to prvo akcijo je mladina Izole dokazala, da je tudi danes pripravljena prispevati po svojih močeh vse, kar služi družbenim koristim. Prepričani smo, da bo ostala mladina sledila zgledom udeležencev prve delovne akcije v naši občini.

Sprehod POSVETU

Razpust Kominforma — to je naj novejša vest madžarske telegrafске agencije, ki pravi, da so v Bukarešti 16 dni razpustili Kominform. Odslej tudi ne bo več izhajalo glasilo »Za ljudsko demokracijo in za trajen mir«.

Obisk delegacije belgijske socialistične stranke v Jugoslaviji je brez dvoma pomemben dogodek zadnjega tedna ne samo za našo socialistično državo, temveč za vse napredne sile v svetu. Belgijski socialistični predstavniki so izmenjali s predstavniki Socialistične zveze delavnega ljudstva Jugoslavije gledišče o raznih mednarodnih problemih, kakor tudi o odnosih med Jugoslavijo in Belgijo. Obe ti državi imata danes isti cilj: ohraniti mir in razvijati miroljubne odnose med narodi. Obenem pa je to prispevek k iskanju poti za čimtesnejše sodelovanje med raznimi socialističnimi gibanji v mednarodnem okviru.

Poslanstva glavnega tajnika Združenih narodov Hammarskjöld, ki se te dni muči na Bližnjem vzhodu, da bi pridobil Egipčane in Izraelce za svoj mirovni načrt na tem področju, bodo vsekakor nadaljnji vidnejši znaki naporov za pomirjenje na svetu. V zadnjem času je bilo namreč področje Bližnjega vzhoda popriščeno težkih spopadov, ki v končni črti niso nič drugega kot izraz blokovne politike nekaterih zahodnih držav, predvsem pa Združenih držav Amerike. Varnostni svet je napravil s tem, da je poslal glavnega tajnika OZN na tamkajšnje področje, zelo pozitiven korak. Treba je namreč razumeti, da spor med Izraelci in arabskim svetom ni v nobeni zvezi niti z resničnimi težnjami mlade izraelske države, niti arabskih dežel, ki si želijo samo, da jih veselite puste v miru graditi neodvisnost svojih držav. Kot kaže, je Hammarskjöld uspel s svojimi načrti v Kairu. Sedaj pa je v Jeruzalemu. In vesti, ki prihajajo iz izraelske prestolnice, so kar ohrabrujoče.

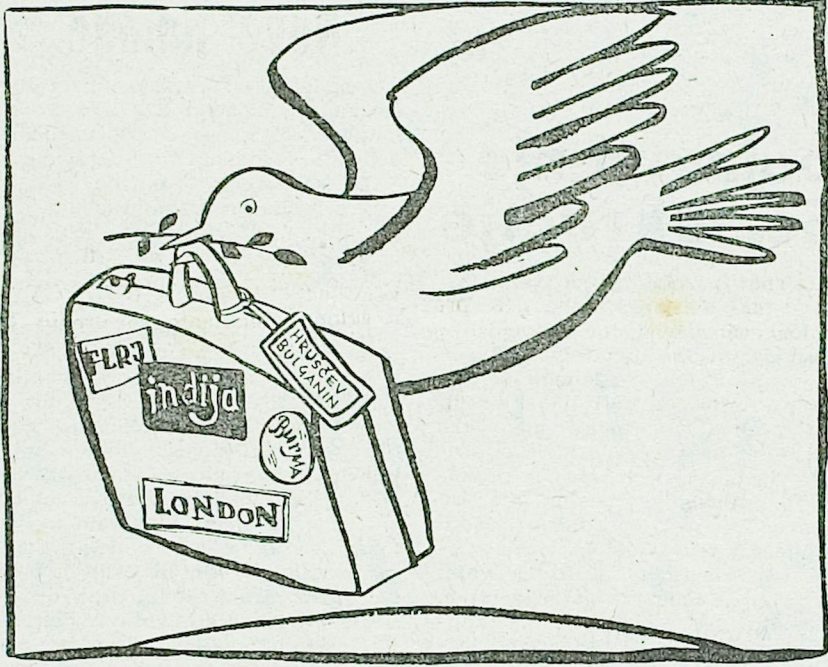
Sestanek evropske komisije Združenih narodov za Evropo, ki zaseda te dni v Zenevi, je sredi borbe za aktivno sožitje med narodi velikega pomena, posebno še, če računamo, da na tem zasedanju sodelujejo predstavniki 34 držav Vzhoda in Zahoda. Gospodarsko sodelovanje med državami z različno notranjo ureditvijo je danes nujnost, ki je ni mogoče odstraniti. V tem okviru je mogoče namreč odstraniti marsikatero oviro, ki danes razdvaja svet. Razen tega pa se s tem krepijo sile miru. Sovjetski predstavnik v Zenevi je dal zelo konstruktivne predloge za gospodarsko zblizanje med Vzhodom in Zahodom. Predlagal je vseevropski sporazum za gospodarsko sodelovanje, dalje načrt za pospešitev stikov med strokovnjaki in poslovnimi ljudmi obeh strani in končno vzpostavitev evropskega organizma za miroljubno uporabo atomске energije. Zahod tokrat ni napravil kot običajno, da je zavrnil sovjetske predloge, temveč je zahteval samo pojasnila.

Na razjasnitev v Severni Afriki kažejo zadnje dni nekateri novi momenti. Francoski ministrski predsednik Mollet je namreč izjavil v ponedeljek zvečer po francoskem radiju, da je vlada pripravljena pogajati se s krajevnimi predstavniki alžirskega osvobodilnega gibanja, da bi dosegli premirje in na ta način omogočili izvedbo svobodnih volitev v Alžiriji. Javno je, da alžirski nacionalisti vztrajajo na tem, da se bodo razgovarjali samo na osnovi enakopravnosti. Glede na sedanjost zelo napeti položaj niso redki tisti, ki računajo, da bo do takih pogajanj tudi prilo. Sicer je tudi res, da so sile v francoski poslanski zbornici glede alžirskega problema zelo deljene. Pa tudi v sami vladi obstajajo nesoglasja, vendar pa vse kaže, da ima vlada le malo izbire: popustiti ali pa doživeti.

V vsako hišo našega okraja SLOVENSKI JADRAN V njem boste našli vesti, članke, reportaže, domače, tuje zanimivosti.

kot pravijo mednarodni opazovalci, novo Indokino s svojim končnim Ngo Din Dijemom. Poslanska zbornica bo morala izpovedati svoje mišljenje. Vsako obotavljajanje utegne samo škodovati ugledu Francije in jo spet spraviti v težek položaj. Viharju v Severni Afriki, ki gre svojo razvojno pot, se več dolgo ne bodo mogli upirati.

Bližnji obisk norveškega zunanjega ministra Jugoslaviji je po nedavnem prijateljskem obisku belgijskega ministra Spaaka vsekakor tudi razveseljav korak h krepitvi mednarodnih odnosov. Norveški minister Lange bo prispel v našo državo 20. tega meseca. Ta obisk bo še bolj utrdil že tako dobre in prijateljske odnose med Jugoslavijo in Norveško. Obe državi imata skupne poglede na številna mednarodna vprašanja. To se je odrazilo tudi na skupnih stališčih do določenih vprašanj v OZN in v specializiranih agencijah Združenih narodov. Razen tega je Norveška podprla Jugoslavijo v vrsti njenih akcij na mednarodnem področju. Ne smemo pozabiti tudi tega, da izvira prijateljsko med obema državama še iz časa vojne. Obe državi sta doživljali isto usodo, ker je Nemčija obe okupirala. Zato je tudi razumljivo, da so bili med Jugoslavijo in Norveško takoj po koncu vojne vzpostavljeni diplomatski odnosi.

Golob-pismonoša je postal močnejši

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR »JUGOPRESA« ZA »SLOVENSKI JADRAN«

Glas ljudstva v jugovzhodni Aziji

Minulo leto in v začetku tega so bile svobodne, demokratične volitve v predstavniške organe v treh državah južne Azije: v Kambodži, v Indoneziji in prav pred kratkim tudi na Ceylonu. Te volitve so jasno pokazale ne samo to, v kateri smeri bi se te države rade razvijale, marveč tudi to, katere sile vse nasprotujejo njihovi poti k boljšemu in svobodnejšemu življenju na južno-azijskem področju.

Morda prihaja glas ljudstva v deželah jugovzhodne Azije do izraza na nekoliko čuden način za naše evropske pojme. Tako se je na primer v Kambodži članu kraljevske hiše, princu Narodomu Sihanuku posrečilo zbrati okoli svoje narodne socialistične skupnosti največ ljudstva z geslom boja za neodvisnost in socialne reforme. Sostroamidjevo, prvi izvoljeni indonezijski premier, je zmagal na zadnjih parlamentarnih volitvah, ker se je aktivno boril proti tistim silam, ki so še hotele deželo obdržati v odvisnosti od tujega kapitala. Združena ljudska fronta politikov Bandaranaike na Ceylonu v Indijskem oceanu, je zbrala okoli sebe na nedavnih volitvah večino ljudstva, ker si prizadeva odstraniti tuje kapitaliste s cejlonskih plantaž čaja ter uveljaviti neodvisno, nevtrarno in nacionalno politiko.

Vsem tem zmagovitim političnim gibanjem v teh južno-azijskih de-

Nabratko

Svet za trgovino, gostinstvo in turizem pri okrajnem ljudskem odboru Beograda je na svoji zadnji seji sprejel zanimiv predlog RK, da se mestni davek na promet z alkoholnimi pijačami poveča za 10 %. Tako zbrane dohodke nameravajo v Beogradu oddvajati v poseben sklad za pospeševanje gostinstva in turizma, pa tudi za ustanavljanje mlečnih restavracij in prodajal brezalkoholnih pijač.

Jugoslovanska podjetja so v letošnjih prvih treh mesecih izvozila za nad 2,9 milijarde lesa in lesnih izdelkov. Podatki kažejo, da izvažamo vse več končnih izdelkov, predvsem pohištva (zlasti v ZDA).

V Pristavi v goriškem okraju so odprli nov dvolastniški blok. Zdaj imamo na jugoslovansko-italijanski meji 51 blokov, oziroma prehodov.

V nedeljo je bilo v Beogradu posvetovanje o uporabi jedrske energije v kmetijstvu in gozdarstvu. Govora je bilo o gradnji prvega jugoslovanskega poskusnega jedrskega reaktorja, ki ho vse naše znanstvene ustanove preskrboval z radioaktivnimi izotopi, omogočal pa tudi uporabo jedrskega žarčenja in radioaktivnih izotopov v kmetijstvu.

Novice s Tržaškega

BORISU KOVAČIČU ODVZETA VOLILNA PRAVICA. Znani tržaški antifašistični borec Boris Kovačić je prejel obvestilo volilnega urada, s katerim so mu sporočili, da je bil črtan iz volilnega seznama zaradi obsodbe fašističnega tribunala, ki ga je leta 1942 obsodil na 14 let ječe zaradi sodelovanja v antifašističnem gibanju. To je spet primer, da volilni urad odvzame volilno pravico človeku, ki je v času osvobodilne borbe žrtvoval vse za zmago demokracije nad fašistično diktaturo.

PRILOŽNOSTNI DELAVCI ZAHTEVAJO UREDITEV DELOVNIH IN MEZDNIH POGOJEV. Pred nekaj dnevi so se sestali predstavniki špediterskih družb. Na tem sestanku so predstavniki delavcev odločno zahtevali, da se tudi za priložnostne težake špediterskih družb sprejme točna pogodbeno ureditev, ki bo ustrezala posebnim delovnim pogojem. Ti delavci naj bi ustanovili posebno skupino, ki bi jo sami upravljali in vodili, podobno kot to delajo v nekaterih tujih pristaniških družbah. Špediterji pa seveda nečesto sprejeti predlogov delavcev, ker hočejo še nadalje najemati delavce po svoji volji, pri čemer prihaja velikokrat do diskriminacij in do takšnih pogojev, ki so v škodo delavstvu.

PRVI SESTANEK MEŠANE KOMISIJE V VIDMU. V ponedeljek je bil prvi sestanek četrtega zasedanja jugoslovansko-italijanske mešane komisije, ustanovljene na osnovi videmskega sporazuma o malem obmejnem prometu. Na tem sestanku so razpravljali o vprašanjih, katere sta predhodno že proučila predsednika obeh delegacij. Na naslednjih zasedanjih bodo razpravljali o obmejnih propustnicah, propustnicah za kmetovalce, pomorskih in avtobusnih zvezah ter carinskih vprašanjih.

ZBOROVANJE TRŽAŠKIH UPKOJENCEV. Zborovanja tržaških upokojencev, ki ga je sklical sindikat upokojencev nove delavske zbornice CGIL, se je udeležilo veliko število ljudi. Na tem zborovanju je bil izčrpno orisan položaj upokojencev in navedene so bile njihove glavne zahteve. Z vztrajno borbo so sicer dosegli nekaj uspehov, vendar jih je še mnogo ostalo neuresničenih in večina upokojencev še vedno trpi veliko pomanjkanje. Upanja na izboljšanje njihovega položaja pa skoraj ni, ker je vlada v proračunu znižala za 40 milijard državni prispevek za prilagoditev pokojnin. Udeleženci

zborovanja so sprejeli resolucijo, v kateri protestirajo proti znižanju državnega prispevka. Nadalje zahtevajo, da se zvišajo minimalne pokojnine INPS in da se tudi za pokojnine uvede pregibna lestvica, s katero bi se izboljšalo stanje upokojencem.

Vidali končno priznal svoje napake

Na kongresu komunistične stranke, ki je bil konec prejšnjega tedna v Trstu, je Vidali v svojem referatu povsem priznal zgrešenost politike svoje stranke, ki je bila usmerjena proti Jugoslaviji, Med drugim je dejal:

»V našem tisku in v komunističnih revijah vsega sveta govorimo danes o Jugoslaviji kot o deželi, ki je napravila znatne korake v socializmu. Poudarjamo, da je Jugoslavija dežela, kjer so osnovna sredstva proizvodnje v družbenih rokah, državna oblast pa je v rokah delavskega razreda in delovnih kmetov, t. j. slojev, ki sta danes osnovni temelj jugoslovanskega življenja. Jugoslavija je ohranila svojo neodvisnost in je zavrnila vse poskuse tujcev, da bi se polastili jugoslovanskega gospodarstva. Zunanja politika Jugoslavije je politika aktivne koeksistence in miru, v notranji politiki pa je usmerjena na to, da se še pospeši razvoj izgradnje socializma.«

Hruščev in Bulganin v Veliki Britaniji

V sredo 18. t. m. je priplula v pristanišče Portsmouth križarka »Ordžonikidze«, s katero sta prišla na službeni obisk v Veliko Britanijo predsednik sovjetske vlade Bulganin in prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Hruščev.

V Moskvi in Veliki Britaniji ocenjujejo obisk najvišjih sovjetskih državnikov za enega najpomembnejših mednarodnih korakov v zadnjem času, saj so taki neposredni razgovori med najvišjimi predstavniki dveh velikih sil brez dvoma lahko izreden zrispevek miru v svetu. V Moskvi poudarjajo ob tem obisku, da je za zboljšanje razmerja v svetu v prvi vrsti potrebno ozračje zaupanja in sodelovanja med državami, po londonških glasovih pa gre britanski vladi ob tem obisku za to, da bi v razgovorih najvišjih »spoznala name-re in politiko Sovjetske zveze.

Vnebij vestah

BONN. — Zahodnonemški tisk je objavil poročilo, da je vrhovni poveljnik Atlantskega pakta v Evropi general Grünter podal ostavko na svoj položaj. Večina listov je prepričanih, da so osebne spremembe v vrhu Atlantskega pakta rezultat krize, v katero zašla ta organizacija zadnji čas zaradi razhajanja držav članic pri ocenjevanju sedanjega mednarodnega položaja.

TIRANA. — Prvi sekretar albanske partije dela Enver Hodža je objavil v partijskem organu članek, v katerem se solidarizira s sklepi XX. kongresa SZ, zlasti pa z obsodbo Stalinskega kulta osebnosti, ki da je »povzročil Sovjetski zvezi tolikšno škodo.«

PRAGA. — Predsednik češkoslovske vlade Široky je potrdil, da je bil izpuščen iz zapora pomočnik zunanje ministra Artur London ter da bosta izpuščena tudi Vavro Hajdu in Evgen Lebl, ki sta bila na procesu proti Slanskemu obsojena na dosmrtno ječo, hkrati pa je izjavil, da ni nobenega dvoma o krivdi Slanskega in Klementisa.

Občinske konference SZDL

(Nadaljevanje s 1. str.)

upanja v svoje lastne zdruge, v katerih da ne vidijo perspektive lastne dobrobiti. Pri kritičnem obravnavanju mladinskega vprašanja pa je bilo podčrtano med drugim to, da se je to vprašanje vse preveč formalistično prepuščalo zgolj mladinski politični organizaciji in da je bilo premalo storjenega za aktivno vključevanje mladine v družbeno stvarnost (v vseh svetih pri občinskem ljudskem odboru na primer ni vključen niti en mladinec).

Sledila je razgibana razprava, v kateri so sodelovale tudi žene, o vlogi žene v naši družbi, o preobrazbi in vzgoji družine, o pomenu raznih ženskih društev, društv prijateljev mladine itd. Sama diskusija pa je potrdila analizo, podano v predsedniškem poročilu, glede izrazitih slabosti, ki vladajo v občinski organizaciji SZDL in ki jih je treba po nakazanih smernicah odpraviti.

Od okrajnih predstavnikov so v razpravo posegli tovariši Mausar, Simič in Albert Jakopič-Kajtimir, ki je ugotovil razliko med politično aktivnostjo za časa borbe in današnjim stanjem. V času borbe, je dejal, so se člani OF temeljito za-

vedali, za kaj se bore, danes pa Socialistična zveza na terenu premalo osvetljuje naše sedanje cilje, za katere se borimo, čeprav bi se morali tudi člani SZDL danes prav tako zavedati, da se borimo in se moramo še vztrajneje boriti za socialistične odnose, za izgradnjo socializma, s tem pa za boljše življenje nas samih. Imamo celo pojave, da so člani naše politične organizacije tudi takšni posamezniki, ki v svojem delu in s svojimi kon-

kretnimi postopki delajo proti naši socialistični ureditvi. Svoj govor je tovariš Jakopič zaključil z razpravo o našem gospodarskem položaju ter o pomembni mednarodni vlogi Jugoslavije v povojnih letih.

Končno je konferenca izvolila novi občinski odbor SZDL, nadzorni odbor in 25 delegatov za okrajno konferenco. Za predsednika občinskega odbora je izvoljen spet Bogdan Bukovec, za sekretarja pa Avgust Kodrič. —r

ILIRSKA BISTRICA

Organizacijska utrditev

Minulo nedeljo se je zbralo v Ilirski Bistrici nad 100 delegatov terenskih organizacij SZDL. Z veseljem moremo ugotoviti, da je bil to zares delaven posvet, na katerem so formalnosti odstopile mesto sproščenemu in odkritemu vrednotenju političnega, gospodarskega in kulturnega življenja na področju njihove občine. Uvodni referat tamkajšnjega predsednika Socialistične zveze tovariša Alojza Čeligoja in peštra diskusija številnih delegatov je predvsem potrdila, da njihova prizadevanja v smeri utrjevanja osnovnih organizacij SZDL in pridobivanje novih članov niso bila odveč, saj so uspeli v zadnjem času vključiti blizu 450 novih članov. Konferenca pa je pokazala tudi, da je na področju njihove občine, razen že utrjenih delavskih svetov, zaživela vrsta drugih oblik neposrednega upravljanja državljanov, tako predvsem šolski sveti, ki niso usmerili svojega dela le v reševanje težav okoli pomankanja primernih učnih prostorov, temveč posvetili skrb tudi številnim vzgojnim problemom mladine. Socialistična zveza v Ilirski Bistrici pa bo — kot je pokazala konferenca — v bodoče uživala vse-

stransko pomoč tam nastanjenih enot Jugoslovanske ljudske armade. Njihovi predstavniki so se obvezali, pomagati Socialistični zvezi ne le pri kulturno-prosvetnem delu, temveč s predavatelji in vsami razpoložljivimi tehničnimi rekviziti pri ustanavljanju in razvijanju mladinskih strokovnih krožkov in organizacij. Z odobravanjem pa je bila na konferenci sprejeta tudi ugotovitev predstavnikov mladine, ki je v imenu svojih sovrstnikov izjavil, da si mladina želi velikih delovnih akcij v brigadah, ker so se v njih vzgajali k delu in tovarštvu.

Glede na skromno število kmetovalcev, včlanjenih v petih kmetijskih združenjih na področju njihove občine, je pokazala diskusija, da je potrebno vztrajno in potrpežljivo prepričevati kmetovalce in pri združenju ustanovljati takšne odseke, ki bodo v najkrajšem času koristni tako za skupnost kot za posameznika.

Toplo pozdravljen od prisotnih je ob zaključku konference priporočal zbranim predsednik okrajnega odbora SZDL tovariš Albert Jakopič-Kajtimir, da si naj nenehno prizadevajo, vključevati v Socialistično zvezo nove člane in da naj tako skrb za mladino, kot tudi skrb za poglobljeno delo pravkar zaživelih svetov in komisij, postane naloga in skrb vseh.

—žek

Podjetja, ustanove, zadrage, naročite se na Slov. Jadran s priložo

URADNI VESTNIK ki objavlja uredb, odločbe in druge uradne objave OLO Koper in vseh občinskih ljudskih odborov.

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V IZOLI

Sklad za napredek vasi

V petek je bila v dvorani »Ljudskega doma« v Izoli IX. redna seja občinskega ljudskega odbora, na kateri so sprejeli več važnih sklepov.

V statutu občinskega ljudskega odbora Izola je bilo ustanovljenih 10 svetov, od katerih jih devet že deluje, za poslednjega pa člani doslej še niso bili imenovani. Da bi razbremenili delo sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo, so izvolili sedemčlanski svet za varstvo matere in otroka. Omenimo naj, da je med izvoljenimi pet žena, med njimi tudi predsednica sveta.

V pretežno industrijski Izoli, kjer je mnogo mater zaposlenih v industriji, bo imenovani svet lahko opravil velike naloge. Skrbel bo za matere, ki žive v težkih življenjskih pogojih in za otroke, ki so zaradi kakršnih koli vzrokov prepuščeni sami sebi. Prav posebno skrb bo moral posvetiti mladim, nezaključnim materam in neurejenim družinam, kar ne vpliva vzgojno na otrokov razvoj.

V pododbor koprskje skupnosti (rižanski predel, Izola, Piran — kasneje tudi ostale občine okrajja) je občinski ljudski odbor imenoval dva zastopnika. Pododbori, ki se ustanovljajo v občinah, bodo skrbeli za melioracije, zavarovanje pred hudourniki, za izkoriščanje obmorskega pasu in vodovoda. Glavna dela bi bila trenutno v Ko-

Uspešno delo zdravstvenega doma v Ilirski Bistrici

Delo zdravstvenega doma v Ilirski Bistrici se je v tem času v mnogem izboljšalo, posebno pa je bil dosežen lep uspeh na področju zaščite mater in otrok, saj je bila vse do nedavnega Ilirska Bistrica znana po najvišji umrljivosti dojenčkov. Tako je na primer leta 1949 dosegla umrljivost otrok do enega leta starosti žalostno število 22 %, takrat najvišji odstotek v Sloveniji. Z dobro organizacijo preventivne službe, predvsem pa z pojačanim patronažnim in zdravstveno-prosvetnim delom po vaseh, je uspelo to visoko umrljivost otrok zelo znižati, saj je na primer leta 1955 znašala umrljivost dojenčkov le še 2,5 %.

Zelo se je izboljšalo tudi delo v ambulanti. V zadnjem času so nabavili precej najpotrebnejše opreme, avtoklav za sterilizacijo in podobno. Lansko leto so nabavili tudi nov UKW aparat, s čimer se bolnikom in socialnemu zavarovanju prihranijo veliko stroški, saj so morali hoditi prej bolniki na observanje na Reko ali v Ljubljano. V sklopu ambulante so uredili tudi klinični laboratorij, ki s svojimi preiskavami prispeva k hitrejši in pravilnejši diagnozi. Nabavili so nov rentgenski aparat in protituberkulozni disperzer premestili. V letu 1955 je bilo izvršenih in zdravstvenemu domu 18.239 pregledov bolnikov. Z dobro organizacijo dela in varčevanjem se je posrečilo domu v lanskem letu precej znižati ceno storitev, saj je najnižja v koprskem okraju.

V sklopu zdravstvenega doma sta še zdravstveni postaji v Knežaku in Zabičah, kjer pa so težave s

prostori. V Knežaku so sicer premostili ambulanto iz neke neprijetne privatne hiše v zgradbo kraljevnega urada, kjer ima sedaj zelo lepe prostore. Težje pa je v Zabičah, kjer je zdravstvena postaja tudi v neki privatni hiši, pri čemer pa ambulanta sploh nima čakalnice in morajo ljudje čakati na zdravnika kar v družinski kuhinji, kar je seveda neprimerno in nedopustno. Zato bi bilo nujno potrebno za zdravstveno službo obnoviti in urediti eno izmed tamkajšnjih zgradb bivše italijanske vojske, ki sedaj ne služijo ničemu in jih zato tudi nihče ne vzdržuje ter zato hitro propadajo. Ali pa naj se za zdravstveno postajo uredijo potrebni prostori v zadržnem domu, kar ne bi zahtevalo skoraj nikakršnih stroškov.

—vel.

Mladina je dobra, le mi...

Ze skoraj pred letom dni, točnó: dne 16. junija 1955, sta dva mladince, zaposlena v obrtni delavnici »Steklo« v Izoli, s pisмено vlogo opozorila svet za gospodarstvo pri občinskem ljudskem odboru v Izoli, da pri njih v delavnici ni vse v redu. Opozorila sta na vedenje upravnika Vladimira Blaža, ki se je nenehno opijal, po svoje in samolastno manipuliral z delavnico, strankami in denarjem, uničeval račune ali pa jih niti ni izdajal in sploh vpeljal nekakšno divje poslovanje, ki ni imelo z našo socialistično prakso nobene zveze. Čakala sta in čakali so drugi pošteni člani kolektiva, kdaj se bo kdo zganil in napravil konec takemu divjemu poslovanju — a zaman.

Miniti je moralo skoraj leto dni, da je zadeva končno le prišla do svoje rešitve — toda ne po zaslugi opozorjenih organov na občini. Letos v januarju je namreč Narodna banka blokirala tekoči račun »Stekla«, ker poslovanje ni bilo v redu. Upravnik Blaž pa si iz tega ni storil veliko. Mimo banke je od strank prejemal denar, izplačeval predjume, potnine in dnevnice in kar naprej in vedno bolj pil.

To končno le ni moglo več tako naprej, ker so se pritoževali predvsem delavci v podjetju. Ze prva manjša revizija je pri Blažu ugotovila samo v ročni blagajni primanjkljaj 44.860 din. Blaž je flegmatično dejal, da ne ve, kje naj bi denar bil, da pa ga bo že nadoknadil. To kaže, kako malomarno in neodgovorno je posloval, kot da bi bilo podjetje njegova last. Kaj bo ugotovila šele podrobna preiskava, si po vsem tem lahko predstavljamo.

Iz vsega pa sledi dober nauk. Pohlavno je namreč, da so že od vsega začetka mladinci, zaposleni v podjetju, dobronamerno opozarjali pristojne organe na čudno vedenje upravnika Blaža, da pa se ti organi niso zganili in niso storili svoje dolžnosti. Če bi bili takoj tedaj intervenirali, bi bilo mnogo tega odpadlo — žalosten položaj v podjetju, zlasti pa velika gospodarska škoda, ki jo trpi predvsem občina. To nas uči, da je treba upoštevati in preveriti vsak odkrit migljaj s terena, zlasti pa še tako resno opozorilo kot v gornjem primeru.

rb

IZ MATERIJE

Pred kratkim smo ustanovili v Materiji društvo Svoboda. Vanjo se vključili vsi dosedanji člani PGD Materija, pa tudi drugi, zlasti mladina. V okviru novoustanovljenega društva že deluje pevski zbor, ki ga vodi tov. Ana Župan, referent za prosveto pri ObLO Hrpelje. Pevci hodijo na vaje redno dvakrat, na teden in so zelo disciplinirani. Z delom je začela tudi dramska skupina, ki pa ima zdaj še malo članov.

Zelja nas vseh je, da bi imela naša Svoboda čim več članov in najboljši uspehe.

E. K.

TISKOVNA KONFERENCA SAP IN TURIST BIROJA

Hitreje in ceneje

Svet za promet OLO Koper je že večkrat razpravljal o možnostih izboljšanja prometnih zvez med našimi obmorskimi kraji in zaledjem. Lanskoletna praksa je namreč pokazala, da bo nujno potrebno letos povečati kapaciteto prevoznih sredstev, saj pričakujejo v poletni sezoni znaten dotok gostov. V želji, da bi razbremenili avtobusni park, ki ga ima na razpolago koprski okraj za vožnje na daljših relacijah, in da bi izpolnili število lokalnih prog, ki nujno zahtevajo povečanje, je pred nedavnim Svet za promet predlagal reorganizacijo prevoza na progi Piran—Ljubljana. Sklenil je, da bi na progi Piran—Kozina obratovali avtobusi, potem pa bi potnike prevzel motorni vlak. S to rešitvijo bi letos obstajali med sezono samo

dve direktni avtobusni progji med Piranom in Ljubljano, namesto lanskoletnih 8. Razen tega pa bi se kombinirani prevoz časovno podaljšal za najmanj 40 minut, se pri tem podražil za okrog 200 dinarjev ter onemogočil potnikom prevoz prtljage, ker le-te motorni vlak ne sprejme.

S temi navedbami je predstavnik podjetij SAP Ljubljana in TURIST BIROJA Ljubljana na tiskovni konferenci v terek zvečer v Ljubljani označil sklep okrajnega Sveta za promet kot nezadovoljiv ter dejal, da kombinirani prevoz, ki je dražji in časovno zamudnejši, ne ustreza osnovnim principom razvoja turizma. Na tej konferenci je prišlo do izraza tudi mišljenje, da avtobusnemu podjetju ne more nihče diktirati višje prevozne cene, kot jo izkazuje njihova kalkulacija. Zato bi se dogodilo, da bi direktni avtobusi podjetij SLAVNIK in SAP obdržali svojo dosedanjo ceno na tej relaciji, medtem, ko bi se kombinirani prevoz z železnico in avtobusi znatno podražil. TURIST BIRO in SAP Ljubljana sta pa pripravljeni pomagati pri reševanju vprašanja avtoparka v našem okraju, kjer v velikem delu ni železnice, z lastnimi prevoznimi sredstvi in nikakor ne uvidita potrebe, da bi s 3. junijem imeli samo 4 direktne vožnje na dan, kot je predvideno v letošnjem voznem redu. Če pri tem upoštevamo tudi to, da bodo v letošnji sezoni obratovale še redne proge Bled—Ljubljana—Trst, s prikličnikom do Benetk, razen drugih inozemskih, je razvidno, da ima SAP na razpolago dovolj avtobusov in da je pripravljeno izpolniti prometne zveze v našem okraju. SAP daje na razpolago prevozna sredstva, ki bi omogočila hiter in cenen prevoz.

Na tej tiskovni konferenci je predstavnik SAP Ljubljana omenil, da je njihovo podjetje lani prepeglalo nad milijon 700 tisoč potnikov in da so z lastnimi avtobusi prevozili nad milijon 500 tisoč kilometrov.

Za lepšo zunanost Postojne

Marsikdo se zelo težko poslovilo od tega, kar je staro. Zato ni čudno, da so imeli tudi »Napoleono-vic« kostanji v Gregorčičevem drevoredu v Postojni svoje pristaše in vne'e zagovornike.

O tem drevoredu, ali bolje o kostanjevih drevesih, je bilo že več let govora. Predmet razprave so bili tudi na številnih zborih volivcev in množičnih sestankih. Kostanji, ki so bili zelo stari, so res v poletnih mesecih nudili hladno senco, vendar pa so obenem povzročali hišam, ki stojijo vzdolž drevoreda, stalno vlago in senco, ki v Postojni ni kaj zaželena, saj imamo prav tu zelo malo vročih dni. Razen tega so globoko razraščene korenine povzročale stalne okvare na cestni kanalizaciji in električnem omrežju. Zato so se na enem izmed lanskoletnih zborov volivcev odločili, da je nujno podreti kostanje in na njihovo mesto zasaditi nova, mlada drevesa. To so tudi uresničili in prav te dni že zasajajo nov drevored namesto podrtih kostanjev

»Št'na«

SKUPŠČINA ZDRUŽENJA GRADBENIH PODJETIJ V PORTOROŽU

O problematiki gradbeništva

V soboto 14. t. m. je bila v Portorožu letna skupščina Zdrženja gradbenih podjetij in industrije gradbenega materiala LRS. Ob tej priložnosti so se gradbeniki in izdelovalci gradbenega materiala temeljito pogovorili o delu in težavah v preteklem letu ter sprejeli nekatere sklepe.

Večji del razprave se je gibal okrog vprašanj, ki se nanašajo na cene gradbenih storitev, obratne kredite, uvajanje gradbenih novitet, na kadre in sistem nagrajevanja v gradbeništvo.

Glede cen gradbenih storitev so delegati podjetij — članov združenja soglasno ugotovili, da niso danes te cene v nobenem pravem razmerju s cenami drugih storitev ali dobrin. Po splošnem je glavni razlog za ta pojav v dejstvu, da je proizvodnja gradbenega materiala obremenjena s prevelikimi družbenimi dajatvami industrije, ki ta material proizvaja. Pri cementu znašajo na primer te dajatve 45% od prodajne cene, pri opeki 56% in pri strešniku 41%. Če dodamo k temu ugotovitev, da znaša indeks tako imenovane tehnične opremljenosti gradbenih podjetij pri nas povprečno komaj 0,12 — v razvitejših državah znaša ta indeks 0,80 in celo 1 — tedaj je jasno, da ne moremo graditi po ceni, ki bi bila v skladu s ostalimi cenami.

Za povečanje hitrosti graditve, in že s tem tudi za njeno pocenitev, je pomembno uvajanje novitet (uporabe novih gradbenih materialov, novih delovnih metod itd.). To gre gradbeništvo nekam počasi od rok. Enoletni obstoj sklada za napredek proizvodnje pri zvezni gradbeni zbornici še ni mogel dati nekih posebnih rezultatov, gradbena podjetja sama pa so precej »nezaupljiva« do raznih novosti. To stanje bo treba temeljito spremeniti, še prej pa ustvariti materialne pogoje, da do tega pride: uvedbi oziroma razširiti bo treba moderno industrijsko proizvodnjo tipiziranih gradbenih elementov in podjetjem dati tako ali drugače sredstva, ki jih rabijo za nabavo modernejše opreme (n. pr. cevni gradbenih odrov itd.).

Glede kadrov je skupščina ugotovila precejšen napredek. V zadnjih petih letih se je število vajencev (zidarskih, tesarskih, gradbeno-kovinarskih in mizarskih, inštalarskih in kamnoseških) povečalo od 515 na 1.137. Ni pa tako zadovoljivo stanje pri gradbenih delavcih v rednem delovnem razmerju. Zato je skupščina sklenila, da doseže novi upravni odbor ustanovitev dveh šol, in sicer republiške šole za kvalificiranje in eventualno visoko kvalificirane operkarje ter triletne šole za apneničarje. Ta sklep kaže, da se združenje za-

veda, da je treba začeti pri osnovi, to je pri materialu oziroma kadrih, ki ta material izdelujejo. Od tega ne zavisi samo cena, temveč tudi kakovost vsega, kar gradimo.

Zelo mnogo je bilo na skupščini govora o sistemu nagrajevanja v gradbeništvo. Tu so diskutanti upravičeno poudarjali specifičnost gradbene stroke. Zavzemali so se

Uspela krvodajalska akcija

Tudi Divača je že prispevala lep delež k splošnemu uspehu krvodajalske akcije v koprskem okraju. Najprej so sklicali na posvet zdravstvene delavce, člane RK in zastopnike gospodarskih organizacij. Formirali so poseben štab in si razdelili delo. Po začetnem skromnem načrtu naj bi zbrali okrog 150 krvodajalcev. Na več niso upali, ker je to pri nas nekaj novega, do vseh novih zavedov pa imajo naši ljudje nekakšno nezaupanje. Da bi to nezaupanje odstranili in pojasnili ljudem pomen krvodajalske akcije, so priredili po vaseh predavanja, na katerih so zdravniki pojasnjevali zadevo in bodrili prebivalce, naj se odzovejo pozivu za oddajo krvi. Uspehi seveda niso izostali. Zbrali so nad 500 prijav! Ekipa za voda za transfuzijo krvi se je morala zadržati v Divači kar tri dni: 12., 13. in 15. t. m.

Nekatere vase so se odrezale slabše, vso pohvalo pa zaslužijo vase, ki so dale: Senožeče 61 krvodajalcev, Laže 13, Potoče 11, Dolnja vas 13, vasi iz Vremske doline 41, Rodik 14, Barka 10 itd. Dobro se je izkazal tudi kolektiv železniške postaje in sama Divača z okoliškimi

SLABE PRIPRAVE

Minuli teden je bila tudi v hrpeljski občini krvodajalska akcija. Ekipe za transfuzijo krvi je obiskala številne vase, vendar pa je bil odziv bolj slab, ker niso bili ljudje pripravljeni. Niso bili poučeni o važnosti akcije in darovanja krvi, niti o tem, da odvzem krvi nima nobenih škodljivih posledic za človeka, za skupnost pa je izrednega pomena. V bodoče bo treba ob takšnih priložnostih prej več predavanja, ki naj bi jih po možnosti spremljali filmi.

Tudi tokrat se bomo sprehodili najprej po Koprju. Vem, da mi boste očitali, da se vse preveč zadržujem po gostilnah in podobnih turističnih ustanovah, pa ne morem pomagati. Zadnjič sem si na primer zaželel pivo, pa stopim k sosedu Turistu, ki so ga svojčas imenovali Taverna, in naročim steklenico. »Nimam s čim odpreti,« je povedal natakaj Joško. »No, če ni hujsšega,« sem rekel, »si bom že sam pomagal.« Pa vseeno nisem dobil piva. Joško je namreč povedal, da je treba popiti najprej tisto iz sodčka. Ker pa meni ni bilo do tega, sem ga samo še vprašal, odkod tako »naredjenje«. »Kaj vas pa to briga,« mi je vljudno zabrusil. S tem sva tudi končala najin prijateljski pomenek v znaku popolnega razumevanja in kulturne potrebe.

Zavil sem se v Triglav, kjer se dajo bolj pogovoriti. Zdi se mi, da gredo svojim gostom celo malce preveč na roko. Če bi jaz imel tam kak besedo, bi jim že ne dovolil, da eksijšo svoje perilo na oknih in balkonih. To na drugi strani pome-

ni, da lahko tudi perejo in likajo v sobah, kar je res nekoliko prehudu. Pa tudi tak reprezentativen hotel ni preveč reprezentativen, ko ga gledaš okrašenega s srajcami in spodnjimi hlačami.

Ko sem si takole ogledal glavne stvari, me je pritegnil še lepak na vratih hotela Galeba. Lepak je vabil mimooidoče na čevabčice in druge prav tako pomanjkljivo napisane specialitete. To je res grdo za takšen hotel, da ne znajo pravilno napisati tega, kar nudijo gostom.

Mimogrede sem našel na sejo okrajnega sveta za urbanizem, ki je ravno razpravljala o izolskem veleprojektu. Občinski možje v Izoli so namreč že naročili načrt za gradnjo prekmorsko pristanišče. Vse kaže, da le ni take stiske za denar, kot radi potožijo, in da se še vedno dobi tu in tam po nekaj jurčkov za podobne »investicije«. Vendar je, kljub temu, da zaenkrat nihče na svetu — razen občinskih mož v Izoli, seveda — ne predvideva v tem mežu nekaj podobnega, to zelo pohvalna iniciativa. Če smo

za sistem, v katerem bi plače zavisele direktno od ustvarjene proizvodnje. Določen del prodajne cene vsakega gradbenega dela naj bi šel za plače in s tem delom naj bi gradbena podjetja prosto razpolagala (seveda v skladu s splošnimi predpisi in določbami tarifnih pravilnikov posameznih podjetij). Razprava o tem vprašanju je rodila sklep, da se bo lotilo združenje v sodelovanju z republiškim odborom sindikata gradbenih delavcev ter Društva inženirjev in tehnikov LRS temeljite analize in da bi na tej osnovi izdelalo nov predlog. fr.

vasmi, enako pa tudi pripadniki JLA s področja občine.

Posebno pohvalo zaslužijo uslužbenici občinskega ljudskega odbora v Divači, ki so se skoraj vsi odzvali akciji in dali kri.

Da je akcija tako lepo uspela, je zasluga zlasti nekaterih, ki so vložili veliko truda v to delo. Pohvalo zaslužijo zlasti naslednji udeleženci akcije: Ciril Kobal, Dragica Jež, Jože Rešaver, Stane Sajm, Pepca Dolgan, Jože Perhac, Pavla Kuret, Jakob Skok, Frankovič Anton, tovariš Kurent, Antonija Benič, Anton Planinc in drugi. Vsi so žrtvovali veliko svojega časa, nekateri celo svoj dopust v ta namen. Vsi pa, ki so darovali svojo kri, imajo prijetno zavest, da so storili plemenito delo v korist svojega bližnjega in vse naše skupnosti. — r

SPET GOZDNI POŽAR

Na pašniku in v gozdu agrarne skupnosti vasi Bač pri Knežaku je minuli četrtek izbruhnil požar, ki je zaradi suhe trave z neznansko naglico zajel široko področje. Na mesto so takoj prihitali gasilci iz Bača, Koritnic, Pivke, Zagorja, Knežaka in Ilirske Bistrice, ob koncu pa še iz Postojne, vendar pa ti niso bili več potrebni. Nad 120 gasilcev je kmalu omejilo in nato pogasilo požar, ki je grozil zajeti ves gozd, iz česar bi lahko nastala še večja škoda. Ogenj je uničil okrog 50 ha pašnikov in 5 ha gozda. Škoda je precejšnja. Vzrok požara ni znan, opozarja pa vsekakor na vso previdnost pred ognjem v naših gozdovih.

Berite in širite

SLOVENSKI JADRAN

Naš list vas redno obvešča o dogodkih doma in po svetu.

Imeli svojčas gradnje brez načrtov, zakaj ne bi bilo tudi nasprotno? Bodočim pokolenjem pa bodo podobni dokumenti govorili o tem, koliko dobre volje je bilo med nami in koliko pripravljenosti, da naredimo velike stvari. In to tudi ni kar tako.

V Materiji sem imel priložnost videti kaj čudno podjetje. Ne zaradi tega, ker bi morda proizvodili kak senzacionalen izdelek. Je prav navadno mizarstvo, le da ni nikjer registrirano in da delavci že leto dni niso dobili plače. Morda bo kdó vprašal, od česa so živeli. Takole sproti, iz rok v usta, kot pravimo. Delali so največ za zasebnike, ki so plačevali v gotovini, in kar sproti delili plačni sklad. Registrirali pa niso podjetja, ker upravnik ni imel časa in ker se mu je zdelo neumno »vreči stran« 6 jurčkov za registracijo. Tako je namreč sam razložil to zadevo.

»Pomagaj si kakor veš in znaš«, so me poučili pri Kovinarju v Pivki, ko sem jih povprašal odkod 39 (devetintriideset) milijonov viška, ki so ga »našli« pri njih. Imel sem namen, da jih prosim, naj upoštevajo tudi mene, ko bodo to delili. Zdaj me pa nič več ne vleče zraven, ker sem zvedel, da bodo to delo opravili drugi faktorji. Lani so mamico banko prinesli okrog za nekaj milijončkov, je prostodušno povedal knjigovodja, ki iz srca obžaluje, da se je letos obrnilo nekoliko drugače. Kaj moremo.

Nadaljevanje prihodnjie
Vaš Vane

Ivanu Gorečanu ob upokojitvi v slovo

Minulo soboto se je zbralo nad sto prijateljev in stanovskih tovarišev Ivana Gorečana, upravnika bivše okrajne pošte v Postojni, da se poslovijo od njega. Tovariš Gorečan je namreč upokojen in v soboto so se v prostorih postojnske pošte poslovili od njega sodelavci in prijatelji.

Ivan Gorečan je nastopil službo leta 1916 kot pomožni poštni uradnik v Vojniku pri Celju. Služboval je nato na Koroškem, v Ptuju, v Mariboru, Vuzenici in drugod. Od leta 1924 do 1940 je bil upravnik pošte v Vojniku. Tedaj so ga zaradi njegovega naprednega mišljenja premestili v Slatino Radence. Po osvoboditvi pa je nastopil službo kot upravnik pošte v Slovenskih Konjicah. Bil je nato upravnik okrajne pošte v Poljčanah, od januarja 1951 pa v Postojni.

V Postojni si je tovariš Gorečan pridobil veliko prijateljev. S svojim aktivnim delom na pošti in po množičnih organizacijah je prispeval svoj delež k razvoju Postojne. Zlasti je lepo poskrbel za ureditev poštnega poslojpa v Postojni, saj je to med najsoodobnejšimi v državi. Razen tega je na poštnem

balkonu ljubeče gojil lepe nageljne, ki so bili vedno njegov »konjček«. Aktivno je sodeloval v prostnem društvu in socialistični zvezi.

Ob tej priložnosti mu vsi želimo še mnogo let življenja v zaslužnem pokoji. »Stina«

Pisma uredništvu

ALI BOMO LAHKO OBDELOVALI NAŠO ZEMLJO?

Že več let trajajo melioracijska dela ob hudourniku Karonji. Lani je bil že spomladni skopan po sredini doline na levi strani ceste, ki vodi v Marezige, zbirni jarek. S tem izkopom so bile presekanne vse ceste, razen ene. Zato so morali kmetje, ki imajo svojo zemljo blizu tovarne »Stil«, voziti prav do Kampela in petem nazaj, če so hoteli priti na svoje njive. To jim podaljša pot skoraj za tri kilometre.

Pozimi pa so izkopali še odvodne järke in s tem presekali še zadnjo cesto, po kateri so lahko kmetje vozili na svoje zemljišče. Kakih 25 ha zemlje je tako ostalo brez vsake dovozne ceste. Čas hiti in treba je začeti s sevljivo koruze tudi v onih predelih, kjer je bila doslej nevarnost siane. Na pristojnih mestih smo prizadeti že poskušali urediti zadevo tako, naj bi na najprimernejšem mestu postavili zasilni most čez jarek, da bi lahko prišli kmetje z vozom na svoje njive. Vendar pa je bilo vse zaman.

Teško je to razumeti sedaj v času, ko govorimo o pospeševanju kmetijstva in kmetijske proizvodnje. Prav gotovo nam ne bo / čast, da bo v tem primeru okrog 25 ha najboljšje obdelovalne zemlje ostalo zaraščeno s plevelom samo zato, ker ni mogoče postaviti niti zasilnega mostu čez jarek.

Ivan Prelog
Koper, Škocjan 13

ZAKAJ PODRAŽITEV

Zadnje čase so vedno bolj pogosti primeri, da delovni kolektivi večjih tovarnih skupno z uslužbenci javnih ustanov ustanavljajo delavsko-uslužbenske restavracije, v katerih dobijo hrano po zmerni ceni. Namen teh gostišč je, da nudijo tistim, ki imajo

začetne ali pa relativno nizke plače, kvalitete hrane po njih dosegljivih cenah, da niso vezani na prehranjevanje v gostilnah in restavracijah, ki stremijo za čimvečjim zaslužkom. V Kopru pa je vprašanje cenene hrane dokaj pereče. Deluje delavska restavracija tovarne »Tomos«, ki služi prvenstveno za njihove delavce in nameščence. Razen nje je še Delavsko-uslužbenska restavracija v Gregorčičevi ulici (bivša menza št. 1), ki pa tudi ne more zadostiti vsem potrebam. In to je v Kopru vse, zakaj okrajna menza »Pri pošti« je s 1. aprilom zvišala cene obrokom. Tako je doslej zaračunavala za kosilo 130 dinarjev, za večerjo 95 dinarjev, torej mesečno od 6.700 do 7.000 dinarjev, odslaj pa zahteva za nje boljše hrano, kot je bila v marcu, 9.300 oziroma 9.610 dinarjev. Postavlja se dvoje vprašanj: kako lahko naroči abonent oba dnevna obroka pri plači do 12.000 dinarjev in zakaj je restavracija zvišala cene hrani za tako vsoto, ko se po drugi strani cene živilskih predmetov na trgu niso zvišale. Vsekakor cene mesečnega abonmaja v tej restavraciji ni opravičljiva.

Prav zato pa je tudi nujno, da se množične organizacije in vodstva podjetij, katerih delavci in uslužbenici so prisiljeni, da se hranijo v menzah, razmislijo in se zanimajo, kje je vzrok podražitvi.

Abonant

IZ PIVKE

Dne 19. in 20. t. m. bo republiški Zavod za transfuzijo krvi že tretjič po osvoboditvi zbiral kri na Pivki. Občinski odbor RK ima doslej nad 60 prijavljenih krvodajalcev. Predvidevajo pa, da se bo to število še nekoliko povečalo. Občinski odbor RK je zaradi popularizacije te plemenite akcije priredil po nekaterih večjih podjetjih predavanja o pomenu dajanja krvi.

LOVSKI KRST DRUŽINE „ČRNA JAMA“

Pred nedavnim je postojnska lovska družina »Črna jama« priredila lepo slavlje: tako imenovani »Lovski krst«. Ob velikanskem veselju in navdušenju so bili sprejeti za prave člane zelene bratovščine nekateri novi člani, ki še niso bili po vseh lovskih obredih vključeni med prave lovce. Lovski krst je spomin na prvo lovsko pravično uplenjeno divjad posameznega člana lovske organizacije. Obred je bil opravljen po vseh pravilih na temelju starih običajev, ki se podedujejo med lovci. Kljub vseskozi šaljivemu potoku pa ima krst tudi svoj moralni pouk: divjačina predvsem góji in kadar jo upleniš, stori to samo na pravičen lovski način, da te ne bo še po smrti preganjala, ker nisi bil pravi lovec in ljubitelj divjadi — ampak mesar.

rb

REFORMA OBVEZNEGA ŠOLANJA

Socialistični družbeni odnosi tudi v šolstvu

(nadaljevanje)

Po uvodnih, splošnih ugotovitvah bomo podali poglavitne misli o reformi obveznega šolstva.

1. NAMEN IN NALOGE OBVEZNE SOLE V NAŠIH SOCIALISTIČNIH DRUŽBENIH ODNOSIH.

Ljudska osemletna šola (obvezna šola), ki postaja s svojim osemletnim trajanjem skupna izobraževalna in vzgojna ustanova vsega mladega rodu, mora opravljati svoj smoter in naloge, svojo splošno družbeno vzgojo, izhajajočo iz življenjskih razmer, ki jih postavljajo pred nove generacije.

Bistveno nov človekov položaj v družbeni skupnosti in novi, vzajemni odnosi posameznika do družbe, se izražajo v smotrih in nalogah šolstva sploh, a posebej se v ciljih in nalogah obvezne šole.

Obvezno šolanje je skupno za ves mladi rod, ne glede na kasnejšo raznovrstnost življenjskih poklicev, zato mora biti podoben vsakemu mlademu državljanu osnovne elemente in dovolj široke začetne temelje splošne izobrazbe, na katerih bo mladi rod bodisi z nadaljnjim šolanjem, bodisi s samoizobraževanjem dalje gradil svoje znanje o naravi, o družbi in o ustvarjalnih silah človekovega dela.

Obvezna šola mora mlado pokolenje tako izobraziti in vzgojiti, da se bo razumno lotevalo ne samo problemov svoje ožje stroke, marveč tudi splošnih vprašanj družbene skupnosti.

Obvezna šola mora z družbeno in moralno vzgojo pomagati usposobiti mladega človeka za naloge družbenega upravljanja v razmerah socialističnih družbenih odnosov.

Obvezno šolanje mora zagotoviti mladini solidno izobrazbo in vzgojo, zato mora trajati dovolj dolgo, v naših sedanjih pogojih osem let. Razen tega mora obvezno šolanje zajeti vsa mladino, zato mora biti po svojih bistvenih in temeljnih sestavinah skupno, splošno in enotno.

Obvezna šola nima le izobraževalnih nalog, marveč tudi vzgojne. Uč-

no in vzgojno delo šole se morata zlititi v enotno, organsko skladno celoto.

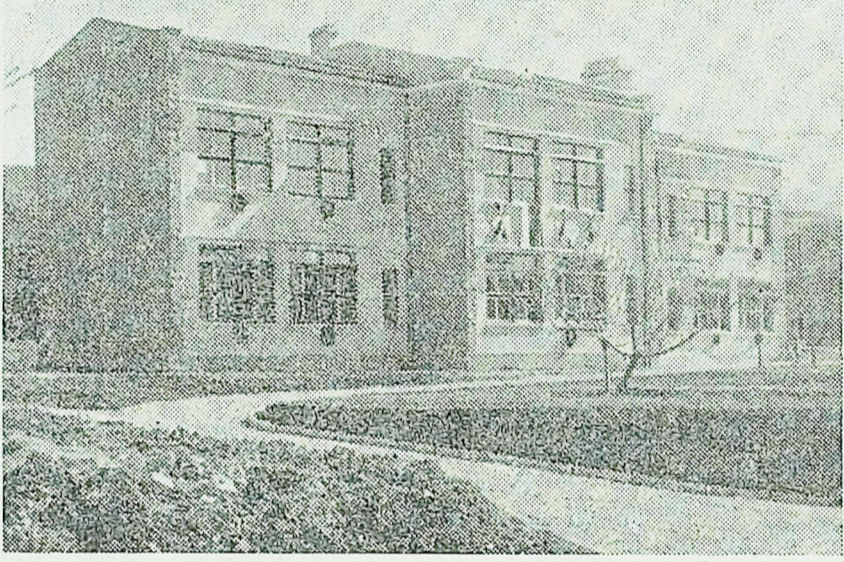
Šola se ne sme omejiti na posredovanje golega, celo ne knjižnega znanja, pač pa mora razvijati vedoželjnost, kritičnost in samostojnost duha, iniciativno, delovno navado, čut odgovornosti, discipliniranost, bogato čustveno življenje ter moralne in karakterne lastnosti, ki se ujemajo s socialistično moraljo.

Za našo dobo je značilen porast proizvodilnih sil, velik razvoj tehnike in industrije. Zato tudi zahteva od našega človeka večje težišče in prirodoslovno znanstveno obzorje, znanje. Ali naj spričo tega osemletna ljudska šola začne našo mladino strokovno usmerjati, izobrazevati za vsak poklic posebej že na tej stopnji? Ne! Prenaglo usmerjanje v poklice, in to še pred 15. letom starosti,

tem, da se človek vsestransko razvija. Zategadelj bo morala obvezna šola s svojim učno-vzgojnim delom skrbeti ne samo za intelektualno vzgojo, marveč v isti meri za fizično, estetsko, moralno in emocionalno vzgojo ter za razvijanje kulturnih navad in potreb. Da bi to dosegla, mora obvezna šola odkrivati specifične lastnosti in sposobnosti mladega človeka, pomagati mu mora, da spozna lastna nagnjenja in nadarjenost, ker mu s tem olajša pravilno izbiro poklica.

2. POLOŽAJ, MESTO IN FUNKCIJA OBVEZNE SOLE V CELOTNI ZGRADBI ŠOLSKEGA SISTEMA

Obvezno šolstvo v predvojni Jugoslaviji je bilo urejeno na poseben način za tiste šoloobvezne otroke, ki so se pripravljali za tako imenovano akademsko izobrazbo ali uradniške

Osemletna šola v Dekanih

je neupravičeno in škodljivo. Prav v interesu strokovnosti in proizvodnosti dela je, da dobi generacija v obvezni šoli čim solidnejšo sodobno — splošno izobraževalno podlago.

Socialistična družba ni zainteresirana samo na poklicnih sposobnostih, na enostranskem razvoju, njej je na

področju, a na drugačen način za tiste, ki so vstopali takoj po končani osnovni šoli v obrt, industrijo, ali pa so ostali na vasi. Tisti šoloobvezni otroci, ki so se usmerjali v tako imenovane akademske in uradniške poklice, so odhajali po končani obvezni šoli, to je 4. razrednih osnovne šole v gimnazijo, to je drugam, kakor šoloobvezni otroci delovne množice iz mesta in vasi, ki so se usmerjali v vajenske šole, meščanske šole in obrt, ali pa so ostali na vasi, v kmetijstvu. Torej obdobje šolske obveznosti mladina ni preživljala v enakih učnovzgojnih pogojih in tudi ne v šolah, ki bi imele enakovreden položaj v šolskem sistemu.

Razvoj, napredek naše družbe zahteva odpravo različnega gledanja na splošno izobrazbo in vzgojo mladine v času, ko obiskuje obvezno šolo. Vse močnejše se uveljavlja pojmovanje, da mora nuditi obvezna šola vsem mladim ljudem — ne glede na številnost in različnost poklicev — skupno podlago splošne izobrazbe in družbene vzgoje.

(Nadaljevanje na 6. strani)

IZ POROČILA SVETA ZA PROSVETO IN KULTURO V IZOLI

Premalo skrbi posvečamo

vzgoji mladine

Iz poročila sveta za prosveto in kulturo na zadnjem zasedanju občinskega ljudskega odbora v Izoli bi bilo omeniti težave zaradi pomanjkanja učnega inventarja, prav posebno pa pomanjkanje prostora.

Osnovna šola, ki ima sedaj samo štiri učilnice, bo morala jeseni vpisati 500 novih učencev, za kar bi potrebovala 14 učilnic. Trenutna rešitev je mogoča z nadzidavo doseadanega poslopja za eno nadstopje, kar bi zadoščalo za 5 do 7 let. Kasneje bo seveda treba misliti na novo stavbo.

Glasbena šola, ki je bila do konca preteklega leta pod vodstvom koprskih šole, bo z novimi učnimi močmi dvignila kvaliteto pouka.

Šolski odbori so bili ustanovljeni po vseh šolah; najbolje deluje šolski odbor na nižji gimnaziji. Mlečne kuhinje so v izolski občini še redke, imajo ju le na nižji gimna-

Želeli bi še več koncertov kvalitetnih umetnikov

OB VEČERU KOMORNE GLASBE V KOPRU IN IZOLI

V Kopru: Večer komorne glasbe je pokazal, da se je naše Turistično-olepševalno društvo dokaj resno lotilo svojega dela že pred začetkom sezone in da se zaveda svoje naloge: posredovati koprskemu občinstvu, oddaljenemu od večjega središča, kulturne dobrine — kajti človek lahko ceni samo, kar pozna.

Kakor smo že poročali v prejšnji številki, so na prireditvi gostovali trije umetniki iz Zagreba, sopranistka Jelka Brajša, pianist Vlado Seljan in klarinetist Zvone Pomykalo ter violinist Karel Kula iz Münchena (Zahodna Nemčija).

Največjo pozornost sta vzbudila pianist Seljan in klarinetist Pomykalo, ki posebno mojstrsko obvlada svoj instrument, iz katerega zna izvabiti neverjetno mehak in prodoren ton. Za Pomykalovo muziciranje je bila dvorana koprške Glasbene šole, kjer je bil koncert, izredno primerna zaradi svoje akustičnosti. Za njegovo odlično izvajanje Brahmsove sonate. Bassecka in Bradiča je občinstvo Pomykala toplo nagradilo.

Glas sopranistke Jelke Brajša je prišel na koncert do veljave šele, ko je zapela vrsto pesmi domačih skladateljev. Občuteno in v veliko toplino je podala Šafmekovo Galiotovo pesem, iz katere je vel diš naše istrske zemlje in njenega glasbenega izraza. Iz pesmi je bilo čuti, da je zrasla iz naše glasbene govornice. Še bolj je bilo to čuti pri Matetičevih pesmih, ki ne dokazujejo samo, da je znal avtor prislunhiti ljudskemu glasbenemu izražanju, ampak dokazujejo tudi, da imamo svojo lastno glasbo, ki nam jo lahko zavidajo večji in kulturnejši narodi.

Najmanj prepričljiva je bila izvedba nemškega violinista Karla Kula. Skladbe je izvedel sicer rektno, toda ni jim vžil svoje lastne emocije. Zelo pomanjkljiva je bila tudi intonacija.

Ob zaključku bi pripomnil samo še to, da si želimo takih večerov še več in naj bi tisti, ki jih organizirajo, povabili tudi kvalitetnejše umetnike in obenem poskrbeli za boljše propagando. I. Š.

PRVI SLOVENSKE FILMSKE VEČERE V SLOVENJEM GRADCU. Filmsko občinstvo v Slovenjem Gradcu je dalo zanimivo in dragoceno pobudo: priredbo filmskega večera, neposrednega stika med filmskim občinstvom in filmskimi ustvarjalci. Književniki prirejajo literarne večere, na katerih berejo svoja dela, upodabljajoči umetniki pripravljajo razstave, na kateri sami pripravljajo vodstva in razlage, in tako so sedaj še filmski delavci stopili pred svojo publiko in ji povedali nekaj misli o svojem delu. Na prvem filmskem večeru so sodelovali režiserja France Kosmač in Mirko Grobler ter igralki Metka Bučarjeva in Metka Gabrijeličeva. Publiko je najbolj zanimalo, kako poteka snemanje posameznih scen. Filmski delavci se zavedajo vrednosti in pomena te nove oblike sodelovanja.

V Izoli: Ljubitelji glasbe so tudi v Izoli prišli na svoj račun pri komornem koncertu, ki ga je priredila izolska Glasbena šola in DPD Svoboda.

Interpretacije gostov iz Zagreba in iz Münchena so bile na visoki umetniški ravni, čemur je dala še poseben poudarek dvorana Glasbene šole, ki je izredno primerna za komorne koncerte.

Občinstvo je nagradilo nastopajoče umetnike z odkritosrčnim ploskanjem, ki je izražalo vse njihovo priznanje. Gostom pa gre še posebna hvala za razumevanje, ki so ga pokazali s tem, da so izvajali celoten koncertni program tudi v popoldanskih urah za dijake. R. H.

Drugi uspeli nastop „VESELE GORIŠKE“

Svet Svobod in prosvetnih društev v Novi Gorici je priredil pred kratkim drugi večer pod naslovom »Vesela Goriška«. Program je pripravil prof. Matičič iz Ajdovščine in prav njegova zasluga je, da je večer tako organizacijsko kot umetniško uspel.

Nastopilo je nad 25 amaterjev, ki se ukvarjajo z različnimi panogami umetnosti. Vendar pa so nekateri nastopajoči pokazali nadpovprečno nadarjenost. Prav izreden je primer tov. Misleja, ki je po poklicu kmet, pa je zaigral na violino zahtevno Bachovo skladbo. Izredno pohvalo zasluži tudi harmonikar Lenhčak iz Ajdovščine. Nastopajoče je ocenjevala posebna komisija in tudi samo občinstvo. Številni nastopajoči so prejeli nagrade, med najboljimi pa so bili: pevka S. Stanič, tolminski trio, folklorna skupina iz Idrije, recitator-ka M. Kalan iz Tolmina in drugi. Nastopajoče soliste sta spremljali pri klavirju profesorici Živec — Furlan iz Nove Gorice in Kalan iz Ajdovščine. D. S.

NOVE KNJIGE

LJUŠKE KNJIZNICE V KOPRU

CVETKO DRAGUTIN: Odmevi glasbene klasike na Slovenskem. 1955

RIBIČIČ JOSIP: Ciciban bere. 1956

KUHAR AVGUST: Racionalizacija. 1955

VERNE JULES: 20.000 milj pod morjem. 1. in 2. knjiga. 1956

SETON E. T. — S. DOBRILA: V sencih gozdov. (slikanica)

ANDERSEN H. CH.: Divji labodi in še kaj. (Pravljica 50)

SUHODOLCAN LEOPOLD: Ognjeni možje. (Pravljica 51.)

ČEŠKA FILHARMONIJA JE GOSTOVALA V LJUBLJANI IN MARIBORU. Glasbeni recenzenti pravijo temu gostovanju »srečanje z velikim orkestrom, kakršnega si predstavljajo dirigent samo v sanjah in kakršnega si skladatelj more le želeči.« Češki filharmoniki so izvajali Dvoržakov simfonijo v D-duru (ki je izven Češke skoraj neznan), Bohuslava Martinjua »Sesto simfonija«, Mozartovo »Praško simfonijo« v D-duru, Murskega »Slike z razstave« v Ravelovi instrumentaciji in kot dodatek priljubljeno Smetanovo »Vltavo« iz cikla »Moja domovina«. Dirigiral je Karel Ančerl, pri nas do sedaj še neznan dirigent. Navdušenje je ovacije, ki jih je priredilo ljubljansko in mariborsko občinstvo orkestru in dirigentu, so pričale o nepozabnem in globokem vtisu glasbenega doživljanja.

SEJA SVETA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV SLOVENIJE.

Seje, ki je bila te dni v Ljubljani, so se udeležili poleg članov glavnega odbora zastopniki sosedov iz Ljubljane in predsedniki okrajnih svetov. Na dnevnem redu je bilo poročilo predsednika o nadaljnjem delu Svobode in prosvetnih društev, organizacijska vprašanja in razno. V razpravi so sodelovali predsedniki okrajnih svetov, ki so sprožili mnogo tehtnih vprašanj s svojega področja, člani glavnega odbora, med njimi tudi tov. Boris Žihari, ki je govoril o ustanovitvi novega gledališča v Domu sindikatov v Ljubljani. To gledališče bi sprejelo v svoj repertoar svetovno klasiko, revolucionarno dramatika iz obdobja med obema vojnama in sodobna napredna dela.

IZ NAŠIH MUZEJEV

Tartinijeva violina in slovenska ura v Piranu

O violini znanega violinista in skladatelja Tartinija smo že večkrat poročali. Kot vemo, so Italijani to violino v času vojne vzidali pod stopnišče občinske palače, kjer je v vlažnem prostoru razpadla na 36 kosov. Tako zapuščeno je dobil piranski muzej.

Vodstvo muzeja se je odločilo za restavracijo violine. V Ljubljani, Zagrebu in na Reki so predlagali različna imena, vendar so bili to le obrtniki, ki so se izkazali pri manjših delih. Za Tartinijevo violino pa smo želeli, da bi bila taka, kot nekoč v rokah slavnega mojstra. Končno smo zaupali otnovo violine prof. Maksimiljanu Skalarju s koprskih Glasbene šole. Tov. Skalar je sam violinist in strokovnjak za popravila. Na obnovi Tartinijeve violine je delal več kot mesec dni in danes poje violina prav tako kot v davnih dneh, ko je mojster igral nanjo v padovski baziliki in so ga prihajali poslušati ljudje iz vse Evrope.

Pri restavraciji violine je prišlo na dan tudi ime avtorja, ki je izdelal violino. To ni Steiner, kot smo mislili doslej, marveč Antonio Amati iz Bologne. Zivel je v Tartinijevih časih in izdeloval violine, ki niso bile nič posebnega po zunanosti, imele pa so lep zvok in so jih šteli med najboljšje izdelke tedanjega časa.

Upamo, da bomo obnovljeno Tartinijevo violino slišali letos v Piranu na enem izmed koncertov, ki jih bo organiziral turistično društvo skupaj s piranskim muzejem.

Na nekem piranskem podstrešju

smo odkrili prav zanimiv muzejski predmet, ki je last pokojnega župnika Fonde. Gre za visoko uro na nihala. Stari, lepi kvadrant nad uro je župnik Fonda nadomestil z novim, ki je bil sicer poslikan veliko bolj neokusno, bil pa je manj nevaren. To je storil zato, ker je izdelovalec vtisnil kvadrantu narodnostni, slovenski pečat in Fonda se je bal fašistov, ki so uničili vse, kar ni bilo italijanskega.

Stari kvadrant je lastnik skrbno zavrnil in ga spravil na podstrešje, kjer so ga zdaj našli piranski muzeologi poleg ure. Ura je sicer precej poškodovana, izgubljenih je nekaj nihala, cilindri je pokvarjen, meh je v zelo slabem stanju, vsega se je lotila še rja. Vendar bo mogoče vse popraviti, vsaj tako zatrjujejo strokovnjaki iz Postojne.

Največja zanimivost je seveda slovenski kvadrant, ki je bil prvotno na uri. Spodaj je narisal mojster precej veliko ptico, na sredi pa dva angela s trobentami. V sredini polkroga na vrhu sedi po turško človek z dvignjenima rokama; na glavi ima turban, v ustih pa dolgo, do kolen segajočo pipo. Nad človekom je polkrožni trak s slovenskim napisom: »Lepota me ohaja, sladko se veselim, — prijeten glas iz mene izhaja. — Kir hoče krajcar dati — mu tudi dva stikelca naredim.«

Vodstvo piranskega muzeja se je odločilo, da bo dalo uro popraviti, tako da nas bo proti koncu leta že lahko razveselila s svojimi »stikelci«. Miroslav PAHOR

Kaj je predlagala Zveza ženskih društev Jugoslavije Zveznemu izvršnemu svetu

OB OBJAVI ZAKONA O STANOVANJSKI IZGRADNJI

»Dovoljujemo si predlagati vam nekaj naših sugestij v zvezi s predpisi, predvidenimi v zvezi s novim zakonom o stanovanjski izgradnji. Mnenja smo, da je treba pri izdelavi konkretnih navodil okrog podeljevanja kreditov za stanovanjsko izgradnjo bolj točno določiti nekatere obveznosti graditeljev z ozirom na odnos na današnje potrebe in način življenja družin v mestih (izgradnja raznih ustanov za otroke, komunalnih servisov za razbremenitev gospodinj, kar je nujno za naše delovne družine). Ko govorimo o ustanovah za otroke, mislimo pri tem na raznovrstne tipe teh ustanov — od otroških igrišč, ki bi jih bilo treba obvezno predvideti v urbanističnih načrtih, preko velikih sob za kolektivno igranje v večjih mestnih blokih, vse do posebnih zgradb otroških ustanov, kot so jasli, vrtci, domovi itd.

Razne analize, ki smo jih naredili v zadnjem času, ob I. kongresu za zaščito otrok, ob posvetovanjih o družinskih odnosih in o predšolskih ustanovah (te sestanke je organiziral društvo prijateljev mladine skupno z zvezo ženskih društev), so pokazale, da je problem ustanov za otroke pri nas zelo pereč z ozirom na vedno večjo industrializacijo naše dežele in zaposlenosti naše žene. Današnja kapaciteta takih ustanov je daleč za tem, da bi zadostila potrebam, vedno močnejši pa je pritisk staršev, ki nimajo možnosti omogočiti svojim otrokom brezskrbno dnevno bivanje v času svoje zaposlenosti. Dejstvo je, da je pri nas razširjeno mnenje, da morajo biti ustanove za otroke velike in da morajo imeti številno osebje, kar seveda zelo podraža usluge. Toda iz izkušnje iz dežel, ki imajo zaščito otrok visoko razvito, lahko povzamemo, da je pri tem osnovno vprašanje pravilna orientacija lokalnih oblastvenih organov do ustanavljanja majhnih ustanov z majhnim številom osebja, ki bo kljub temu lahko izpolnilo pričakovana delovnih ljudi. Naše izkušnje pa so do sedaj pokazale, da ni pri velikih stanovanjskih blokih nismo mislili na kakršenkoli prostor, kjer bi bili lahko otroci čez dan, ni na to, da bi taki prostori omogočili družinam z več otroki, da bi se zadovoljili z manjšimi stanovanjskimi prostori.

Zaradi vsega zgoraj navedenega menimo, da bi bilo treba vplivati na občinske ljudske odbore v zvezi z zakonom o stanovanjski izgradnji: da zahtevajo občine pri dajanju kreditov graditeljem pravilen odnos stanovanjskega prostora proti uslužnostnim prostorom, ki jih družine nujno potrebujejo (pralnice, hladilniki in drugo, kakor tudi pro-

stori za otroke). Taka pobuda s strani občinskih ljudskih odborov bi veliko pomenila pri reševanju problemov današnje družine, ki živi v mestih.

Zato predlagamo Zveznemu izvršnemu svetu, da pri dajanju kreditov za stanovanjsko izgradnjo s posebnim predpisom predvidi določen odstotek (1% ali 0,5%), ki bi ga odvajali iz stanovanjskega sklada v fond za otroške ustanove. Ta fond bi rabili v sorazmernosti s

Stanične tkanine nadomeščajo bombaž

Pomanjkanje bombaža na svetovnem tekstilnem tržišču je pripravilo proizvajalce na posetkan nadomestne surovine. In uspeh ni izostal. Bombaž je zamenjala stanična preja. Stanični preji so sledila še druga umetna vlakna kot nadomestilo bombažu: nylon, perlon, grillon, orlon, enkalon in ostale, vendar je kljub temu danes staničevina še nepogrešljiv pojem v tekstilni industriji.

Tudi naše predilnice in tkalnice izdelujejo zaradi pomanjkanja bombaža, ki je obetno, vedno več preje in tkanin staničevine.

Zakaj? Ali bo to tudi v bodoče? Seveda!

Z graditvijo tovarne celuloze v Loznici bomo dobili polproizvod za izdelavo stanične preje. Celulozo dobimo iz smrekovine, za kar je neusahljiv vir naše gozdno bogastvo.

ALI SO BAMBAŽNE TKANINE BOLJ TRPEŽNE KOT STANIČNE?

Med potrošniki prevladuje mišljenje, da so stanične tkanine veliko manj trpežne kot bombažne. Vendar to velja samo za nepoučene ljudi. Slabost staničnih tkanin lahko od-

trošenjem fonda za izgradnjo stanovanj. Upravni odbori občinskih in mestnih fondov bi lahko odločali skupno s sveži za varstvo matere in otroka o tem, kako bodo porabljena sredstva iz tega posebnega fonda (igrišča, vrtci, jasli, domovi, zabavišča ali druge ustanove, ki so potrebne).

V velikih zgradbah in stanovanjskih blokih (če imajo več kot 20 stanovanj) bi obvezno moral biti prostor za dnevno bivanje otrok. To bi morali biti 2 do 3 prostori, s sanitarnimi potrebščinami in majhno kuhinjo.

Vključno vas prosimo, da te naše predloge proučite pri razpravljanju zakona o izgradnji stanovanj, naša organizacija pa je vedno pripravljena pri tem kakorkoli pomagati.

stranimo s pravilnim ravnanjem pri pranju, očejevanju, sušenju in likanju, kajti trgiranje tkanin, izdelanih iz stanične preje, je posledica pranja, to se pravi nestrokovnega pranja. Praksa je pokazala, da tkanine iz stanične preje ne izgube na svoji trdnosti — torej se ne trgajo — če jih peremo pravilno.

Splošno je dokazano, da vlakno staničevine spada v skupino tekstilnih surovin, ki so v vlažnem in mokrem stanju manj odporne kakor v suhem. Ze samo to nam dokazuje potrebo, da moramo tem tkaninam posvetiti pri pranju večjo pozornost. Na drugi strani pa je razteznost vlakna stanične preje dvakrat večja v mokrem kakor v suhem stanju in tako pri brezbržnem pranju perica nehotno raztegne tkanino, kar je osnova kasnejšega trgiranja. Znano je, da alkalna kemična sredstva nagrbnajo vlakno stanične preje, zmanjšujejo trdnost, kar je osnovni vzrok kasnejšega trgiranja. Za pranje v večini primerov uporabljajo groba industrijska mila, ki so v svoji sestavi zelo alkalna ali, kar je še huje, mila domače izdelave z uporabo različnih pralnih praškov.

Mornarske obleke so že od nekdanj priljubljene za staro mlado. Posebno ljubki »mornarčki« so naši otroci. Na sliki vidite komplet za deklico in dečka. Krilce oziroma hlačke imata iz blaga, zgornja dela pa sta pletena iz volne, modre in bele.

Roditeljski sestanek v Dekanih

V nedeljo dopoldne se je okrog 70 staršev zbralo na roditeljskem sestanku v dekanski šoli.

Sestanek je bil dobro pripravljen, plodna razprava pa je posegla v najbolj pereča vprašanja današnje vzgoje: odnosi med domom in šolo, oblikovanje otrokovega značaja in vzgoja srčne kulture.

Razpravljali smo tudi o številnih vzgojnih vprašanjih, ki jih bodo morali starši upoštevati pri vsakdanjem ravnanju z otroki.

Ob zaključku so se starši še pomenili s tovariši razredniki in predmetnimi učitelji o svojih otrocih ter povedali marsikaj zanimivega, kar bo koristilo pri učnem in vzgojnem delu v šoli.

S sestanka, ki je bil v tem šolskem letu najbolj obiskan, so se starši razšli zadovoljni, želeč še več podobnih razpravljanj.

—ov—

Starši in vzgojitelji, naročite se na Slov. Jadran z redno prilogo za naše pionirje BARČICA

ki bo razveselila vaše otroke.

KAJ VSE VPLIVA NA TEK

Pri raziskavah o tem, kaj vzbujajo tek in kaj teži lakoto, so dosegli, da igra pri tem veliko vlogo tudi barva svetlobe. Rumena ali rdeča luč pospešujeta tek, medtem ko ga zelena ali modra ovirata. Ta ugotovitve se ujema z opazovanjem, da tako imenovani hladni barvi, zelena in modra, pomirjujoče vplivata na bolnike, medtem ko jih rumena in rdeča vzburjajeta.

Seveda je apetit razen tega odvisen tudi od mnogih drugih čimteljev, med katerimi ni na zadnjem mestu osebno počutje in utrujenost.

Kaj bi kuhali?

Ker v aprilu še vedno ni dovolj zelenjave, moramo manjkajoče vitamine nadomestiti tako, da na zimski jedi in prikuhe dodajamo čim več zelenega peteršilja in drobnjaka.

K fižolu, ki sploh nima vitaminov, dodamo na primer sadno solato. Če so jabolka in pomaranče predrage, kupimo suhe šive in fige, k fižolovi solati pa dodamo motovilec. Če pa lahko uvrstimo v jedilnik tudi pomaranče, potem ne pozabimo sbrati lupinico (preden pomarančo olupimo, jo naribamo in pomešamo žličko naribane lupinice s tremi žličkami sladkorne sipe in spravimo v dobro pokrITI posodi; prav tako napravimo tudi z kromom).

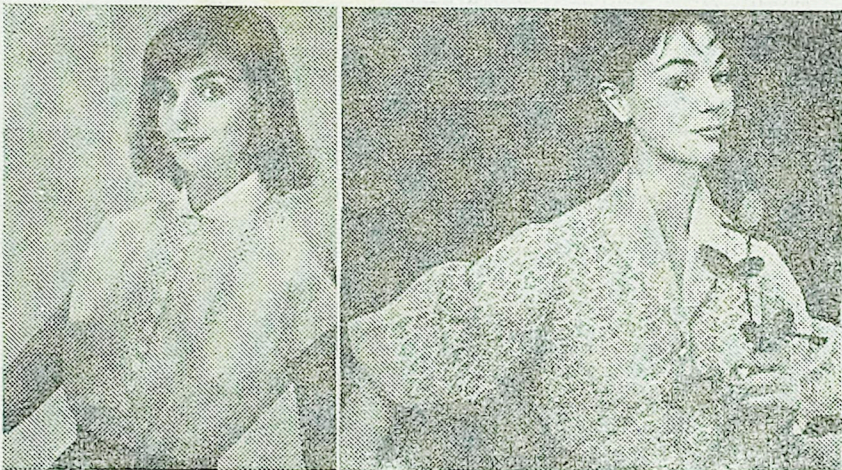
Ta mesec imamo v jedilniku tudi več jajc, ker so že cenejša. Po možnosti jih dajemo (vsaj otrokom) sveža, ker imajo tako veliko vitamina A in C. Zmešana jajca s sladkorjem ali mlekom dodajamo gotovim jedem in jam. Zimska zelenjava — ohrovt, por, korenček — je že suha, zato je najbolje, da jo dušimo. Solato iz rdeče pese ne pozabite mešati z naribanim svežim kromom.

Če hočete uspešno kuhati, časovno in finančno, ne pozabite, da morate planirati jedilnik vsaj za teden dni naprej. To vam omogoči marsikaj. Predvsem si lahko uredite nakupovanje tako, da kupujete večje količine samo dvakrat tedensko. Čas pa ne prihranite samo pri nakupovanju, ampak tudi pri kuhanju. Naši strokovnjaki so sestavili praktične jedilnike, ki vam omogočijo, da lahko servirate družini vsak dan dve do tri vrste jedi in svežo večerjo, pa vendar kuhate bolj izdatno le ob torkih in sobotah. Toda ta dva dni kuhate tudi »za naprej«. Ob kosilu pripravite »osnovno« tudi za večerjo. Na primer: krompir, riž, rezanci, iz katerih potem z drugačnim načinom priprave (krompirjev drobljenec, fižolova solata z drobnjakom itd.) ali z novimi dodatki (mleko, jajca, sir) dobite popolnoma novo jed, ne da bi bilo treba pogrevati opoldanskih ostankov.

Šetke za umivanje rok se prav rade omeščajo zaradi mila, ki se časoma nabere v njih. Če jih za trenutek namočimo v vodo s kisom, bodo postale zopet trde.

Srebrni nakit, ki ga ne nosite vsak dan, zavijte v staniol papir, da vam ne počrni.

Masne madeže z lesenih tal poskušamo odstraniti tako, da tla večkrat posujemo z magnezijevim praškom.

Dve bluzi: dnevna, bela, ki jo nosimo h kostumu in večerna iz čipkaste ga blaga

(Nadaljevanje s 5. strani)

Spremembe po letu 1915 so sicer težje k enotnemu obveznemu šolanju, vendar v bistvu niso vplivale na miselnost, ki je rasla iz prejšnjega obveznega šolstva. Sedanja obvezna osemletna šola je le mehanična spojitev štirih osnovnošolskih in štirih nižjegimnazijskih razredov. Kljub vsem spremembam učnih načrtov so višji razredi obvezne osemletne šole še vedno v prvi vrsti priprava za višjo gimnazijo. Manj uspešno pa opravi obvezna šola svojo nalogo v odnosu do tistih šoloobveznih otrok, ki gredo v strokovne šole, še najmanj pa daje tistim, ki se po končani šolski obveznosti takoj vključijo v delo (obr — kmetijstvo).

Obvezna osemletna šola je šola vsega mladega rodu, zategadelj mora z enako odgovornostjo in enako skrbjo izobraževati in vzgajati ves mladi rod, dati mu mora enako osnovno izobrazbo ne glede na poreklo ali bodoči poklic.

Prav zaradi tega, ker gre za obvezno šolo, ne moremo gledati na osemletno šolanje predvsem formalno in podrejati mladino abstraktni šolski shemi. Nasprotno, gre za to, da najdemo poti, metode in sredstva ter da v okviru osemletnega šolanja nudimo povprečnemu mladincu skladno z njegovo rastjo in sposobnostmi najvišjo mogočo stopnjo splošne izobrazbe in družbene vzgoje.

Reforma obveznega šolanja

3. ZNAČAJ, VSEBINA IN SESTAVINE SPLOSNEGA IZOBRAŽEVANJA

Zvezna komisija za reformo obveznega šolstva je mnenja, da je potrebno iz temeljev spremeniti ustaljen pojem splošne izobrazbe. Pri nas namreč prevladuje pretežno akademsko in knjižno pojmovanje splošne izobrazbe.

Splošno izobraževanje moramo gledati v njegovi družbeni funkciji. Splošna izobrazba usposablja državljana, da se znajde v problemih svojega časa in družbenega razvoja ter da je v družbenem življenju aktiven. Splošne izobrazbe ne smemo razumeti akademsko, ampak aktivistično: TOREJ KOT IZOBRAŽEVANJE, KI SVOJEGA SMISLA NE IZČRPAVA V »TOLMAČENJU SVETA«, MARVEČ V USPOSABLJANJU ČLOVEKA, DA SODELUJE PRI »SPREMI-NJANJU SVETA«.

Splošna izobrazba je v pogojih socialistične demokracije nujna. Zato visoka raven splošne izobrazbenosti ni le pravica, marveč potreba slehernega človeka, da bo lahko aktivno posegal v nadaljnji družbeni razvoj. Seveda obvezna šola ne bo mogla posredovati splošne izobrazbe v velikem obsegu in v celotni zaključeni

obliki. Tu nastaja protislovje med zahtevo po čim širši in globlji splošni izobrazbi slehernega delovnega človeka in med možnostmi obvezne šole. Kako rešiti ta protislovje? Ta rešitev gotovo ne leži v smeri kolidžinskih sprememb splošno izobraževalnega programa obvezne šole, iskati jo bo treba v smeri izbire gradiva ter vzgojnih elementov in metod učno-vzgojnega procesa.

4. ENOTNA OBVEZNA ŠOLA

Zvezna komisija je po temeljiti preučitvi sprejela sklep o uvedbi enotne ljudske obvezne šole.

Pojem obvezne šole opredeljuje takole: enotna ljudska osemletna šola ne pomeni enako, trdo uniformirano šolo v vseh nadrobnostih in povsod odrejeno na isti način. Enotna ljudska osemletna šola predpostavlja notranje bogastvo in notranjo diferenciranost šolskega življenja in učno-vzgojnega procesa. To oboje lahko iz tesnega povezovanja šole z njenim okoljem ter iz mnogovrstnih interesov, sposobnosti in teženj mlade generacije.

Zagovorniki diferencirane šole trdijo, da morata imeti mesto in vas vsak svojo posebno šolo. Razen tega zahtevajo, da je treba v zadnjih

dveh letih (7. in 8. razred) obveznega šolanja pouk organizirati v smeri poklicne orientacije, in to: v smeri šolanja na srednjih splošnoizobraževalnih šolah in strokovnih šolah ter v smeri neposrednega vstopanja v poklice po končani obvezni šoli.

Razlogi proti taki poklicni diferenciaciji obvezne šole so na dlan. Kako naj 11-letni ali 12-letni otrok odloča, kateri poklic mu bo ustrejal? Znano je, da se prično šole med 12. in 15. letom bolj jasno nakazujejo interesi in sposobnosti otrok. Predzgodnje izbiranje, odločanje v stroko, ne more koristiti naši družbi, ki zahteva široko razgledanega, izobraženega človeka. Diferenciacija zaključnih razredov obvezne šole je nesprijemljiva tudi s stališča psihofizičnega razvoja mladega človeka.

Nesprijemljiv je predlog, da bi bil poseben tip obvezne šole za mesto in poseben tip obvezne šole za vas. To predvsem zaradi tega, ker so izobrazbene in vzgojne naloge obvezne šole skupne za vso mladino naše države. Tako vaška, kakor mestna mladina mora dobiti v obvezni šoli vse, kar ji je socialistična družba dolžna dati. Obvezna šola mora vzgojiti vso mladino, mestno in vaško, v sociali-

stične državljanke, v tem ni med njima razlike, zato tudi ne more biti razlike v smotrih, a tudi ne v učnih načrtih in predmetnikih. Vsekakor so razlike med mestom in vasjo, in to v pogledu gospodarske in kulturne razvitosti. Te razlike se bodo kazale tudi na razvitosti obvezne osemletne šole, zlasti na začetku, vendar pa te razlike niso takšnega značaja, da bi vplivale na smotre in naloge obvezne šole; vplivale bodo kvečjemu na pota in sredstva realizacije enotne obvezne šole.

Enotna šola, ki jo predlaga zvezna komisija, ni uniformirana, enaka v vseh nadrobnostih za vsako ceno. Nasprotno, skrbela bo za to, da bo njen učno-vzgojni proces notranje bogat in raznolik.

Na notranje življenje posamezne enotne obvezne šole bo vplivala in ji vtisnila svoje poteze stopnja razvitosti, oziroma zaostalosti nekega kraja. Razviti kraj bodo dali šoli svoj pečat, in to se bo izražalo bodisi v šolskem življenju, organizaciji, bodisi v učnovzgojnem procesu. V zaostalem kraju se šola povezuje z okoljem v obratnem, konstruktivno-kritičnem smislu, to je, ne pogreza se v to sredino, ampak zavzema aktivni odnos do vprašanja, kako pomagati mladi generaciji, da se bo uspešno vključila v boj proti zaostalosti.

(Dalje prihodnjič)

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

Sežanski nogomet na novi poti

LJUBLJANSKO-PRIMORSKA NOGOMETNA LIGA

Spet le dve točki za primorske klube

Tudi preteklo nedeljo je bila za primorske klube neuspešna. Ves izkupiček sta dve točki in še ti v medsebojnem srečanju Izole in Postojne. Na dnu tabele je zdaj precejšnja gneča in Izola resno ogroža Koper pri plasmanu v primorskem delu tabele. Gneča pa je tudi na vrhu, ker je vodeči Graficar popolnoma nepričakovano izgubil s Slovanom.

Srečanje med Izolo in sežanskim Taborom v Izoli je imelo precej nenavaden potek. Čeprav so bili domačini v prvem polčasu v premoči, so gostje pobrali v tem delu igre ves izkupiček. Gol je dosegel Manko v 39. minuti. V drugem polčasu pa si je Izola v štirih minutah igre zagotovila zmagavo. Najprej je izenačil Cerne v peti minuti, tri minute kasneje so si gostje sami zatresli mrežo in minuto nato je bil uspešen Norčič. Končni rezultat 4:1 je postavil Dežanov v 42. minuti.

Koper se v srečanju s Krimom v Ljubljani res ni mogel nadejati kaj posebnega, vendar se je treba tudi v primeru, če gre za favorita, boriti pošteno. Tega pa pri Koperu ni bilo in je rezultat 0:7 pravzaprav še nizek glede na dogodke na igrišču. Visok poraz gre predvsem na račun obrambe, ki je igrala netočno in neprizadevno ter

s tem demoralizirala tudi napadalno petorico. Upajmo, da ta rezultat ne predstavlja vrnitve na jesenske »eksibicije« in da bodo Koprčani raje zadržali pomladansko koncepcijo, ki je prav lepo prišla do izraza v srečanjih z Mladostjo in Triglavom.

Mnogi so pričakovali, da se bo Postojna vrnila s kopico golov iz Kranja, vendar je bilo malo drugače. Postojnčani so se oba polčasa žilavo branili in je rezultat 0:2 (0:1) v igri s tehnično precej boljším nasprotnikom zanje časten.

Prihodno nedeljo se bo Koper pomeril na svojem igrišču s Ilirijo, Tabor pa s Slovanom. Izola bo gostovala v Kranju, kjer se bo

pomerila z Mladostjo. Če bo zagratala tako, kakor v nedeljo, bo morda le kakšna točka prišla domov.

V najslabšem položaju pa je Postojna, ki se bo v Ljubljani pomerila z Graficarjem.

Krim	12 9 2 1 34:6	20
Graficar	12 9 2 1 45:15	20
Triglav	12 7 2 3 39:12	17
Ilirija	12 6 6 6 29:27	12
Slovan	12 6 0 6 18:20	12
Mladost	12 5 1 6 16:20	11
Koper	12 3 2 7 18:53	8
Izola	12 3 1 8 19:34	7
Tabor	12 2 2 8 20:29	6
Postojna	12 2 1 9 13:32	5

Tokrat Pirančani boljši

Preteklo soboto je bilo v Piranu povratno srečanje med športniki srednjih šol iz Kopra in pomorsko srednjo šolo v Piranu. Prvo medsebojno srečanje je bilo ob koncu preteklega leta v Koperu, obe srečanja pa sodita v okvir šolskih »športnih dni«. Tokrat so se dijaki PSS oddolžili gostom za lanskoletni poraz in odločili srečanje v svojo korist s 3:2.

Tekmovali so v petih disciplinah, in sicer v nogometu, odbojki, košarki, šahu in namiznem tenisu.

Nogometno tekmo so odigrali v dopoldanskih urah na igrišču v Sv. Luciji. Zmagali so gostje 1:0. Obe moštvi sta se borili zelo pošteno in vredno, vendar pa je piransko moštvo podleglo močnejši in mnogo bolj vigrani enajstori. Dijaki PSS namreč še zdaleč nimajo takih pogojev za razvoj nogometa kot Koprčani, ki imajo nogometno igrišče v bližini, v Piranu pa ga sploh ni.

Popoldne so odigrali tekmo v odbojki (v telovadnici fizikalnega doma Društva za telesno vzgojo »Partizan«), ki je končala z zmago domačih z rezultatom 3:2. Za odbojkaše PSS je to tekmovalje hkrati pomenilo zadnji trening za nastop na okrajnem prvenstvu srednjih šol. Obenem so se pome-

rili košarkarji; zmagali so prav tako domači z visokim rezultatom 64:24. Med domačimi košarkarji je bil najuspešnejši igralec Bruno Bazjako, dijak IV. strojnega oddelka, ki je kot športni referent na PSS mnogo pripomogel pri organizaciji srečanja.

Namizni tenis leži Koprčanom mnogo bolje in tudi v tem primeru se vidi, koliko pripomore k uspehu nepretgnani trening, za katerega Pirančani nimajo pogojev. Zmagali so seveda gosti z visokim rezultatom 7:2, zato pa so bili ob šahovskih deskah Pirančani mnogo boljši. Srečanje v šahu na 11 deskah se je končalo z zmago PSS 7:4.

Ob tem neuradnem, prijateljskem srečanju ni šlo niti prvi niti drugi strani za kopičenje zmag, temveč se je vse tekmovalje odvijalo v duhu gojenja medsebojnega tovarništva in zblíževanja mladih športnikov — dijakov slovenskih obmorskih mest, kar more biti spodbuden pogled vsem ostalim srednješolcem.

— kosta —

Člani SZDL, širite
SLOVENSKI JADRAN
Zbirajte naročnike, dopisujte!

Rojstva * poroke * smrti

V POSTOJNI so rodile: Antonija Natlačen, Postojna, dečka; Marija Vidrih, Vipava, dečka; Anica Jelen, Dornberg, deklico; Vera Poljšak, Ilirska Bistrica, dečka; Darinka Vidrih, Slap pri Vipavi, deklico; Frančiška Gombač, Hraščje, dvojčka (1 mrtvorojen), Kristina Vrtovec, Ajdovščina, deklico; Ivanka Kovač, Lokavec, dečka; Frančiška Može, Potoče, dečka; Ivanka Harej, Ajdovščina, dečka; Angela Grabrijelič, Kojsko, dečka; Antonija Nedoh, Barka, deklico; Breda Rudolf, Postojna, deklico; Terezija Železnik, Rakek, deklico; Mira Volk, Trnovo, deklico; Ivana Stržaj, Slivice, deklico; Milena Kirm, Postojna, dečka.

Poročili so se: Fajdiga Miran, industrijski tehnik, Postojna in Češarek Marta, medicinska sestra, Postojna. Umrl je: Sever Ivan, star 78 let, kmet iz Orehka.

V ILIRSKIM BISTRICAM so rodile: Stemberger Emilija, Kutežovo, deklico; Pavlina Brumen, Dolnje, deklico; Marija Štrel, Prem, deklico. Poročili so se: Slavec Valentin, kmet, Knežak in Penko Bernarda, kmetica iz Podstenj; Matko Vincenc, metalni strugar iz Zarečja in Emilija

OBJAVA

Protituberkulozni dispanzer v Postojni obvešča svoje paciente in prebivalstvo svojega delovnega področja, da ordinacije dispanzerja ob torkih dopoldne in petkih popoldne prenehajo. Namesto teh se pričnejo redne ordinacije z dnem 7. maja t. l. dalje vsak ponedeljek ob 8. uri zjutraj in od dne 25. aprila t. l. dalje vsako sredo ob 14. uri. Do navedenih terminov bodo ordinacije v dneh kot doslej.

Protituberkulozni dispanzer
Postojna

Nadoh, kmetica iz Podtabra; Albert Logar, mizar iz Podstenj in Ema Frank, kmetica iz Gaberka; Anton Sircelj, mizar, Mala Bukovica in Marija Tošič, gospodinja iz Knežaka. Umrl so: Franc Berne, star 81 let, kmet iz Jasena; Frančiška Jenko, stara 82 let, gospodinja iz Zarečja; Silvestra Sajn, stara 18 let, delavka iz Knežaka, Antonija Valencič, stara 81 let, gospodinja iz Knežaka.

V PODGRADU so se rodili: Istok Butinar in Kovačič Loris.

Poročili so se: Jože Poropat iz Hrušice in Suzana Matijašič iz Hrušice. die Ivanka, roj. Novak, stara 75 let, gospodinja iz Obrova; Ivan Benčič, star 77 let, upokojenec iz Javorja.

V PIVKI so se poročili: Krivičič Viktor, stanujoč v Kanadi in Vadnjal Antonija iz Hraščja.

Umrl so: Jakob Dodič, star 74 let, kovač iz Obrova; Anton Karž, star 63 let, čevljar iz Obrova; Jože Maverič, star 83 let, kmet iz Hrušice; Do-

V POSTOJNI so rodile: Stanislava Bečaj, Dolenja vas, deklico; Albina Burja, Sežana, deklico; Mirka Lovrečič, Ozeljan, dečka; Marija Kruh, Zagorje, dečka; Gizela Sever, Vipolže, dečka; Fanči Konkolič, Hrašče, deklico; Metoda Furlan, Pulj, dečka; Marija Mahne, Tatre, deklico; Marija Vouk, Griže, dečka; Antonija Stoper, Vipavski križ, deklico; Marija Mejak, Hruševlje, deklico; Antonija Ceh, Suhorje, dečka; Zora Klemenčič, Dobravljje, deklico; Jožefa Vidic, Otlica, dečka; Marija Pavlič, Smihel, dvojčka; dečka in deklica; Marija Boscarol, Ajdovščina, dečka; Mira Kodrič, Renče, dečka; Danica Slnogoj, Dornberg, dečka; Albina Markovič, Nova Gorica, deklico.

Umrl so: Dekleva Ana, stara 76 let iz Orehka pri Postojni, gospodinja, in Mitri roj. Dolenc Frančiška, stara 96 let, upokojenka iz Postojne.

V HRPELJAH so se rodili: Lidija Počkaj, Slope, deklica in Frank Radomir, Brezovo Brdo, deček. Umrl so: Mezgec roj. Ivančič Ma-

»Z uvazanjem« nogometnih igralcev prav gotovo ne bomo dvignili našega nogometa. S takšnim načinom pridobivanja igralcev se je delala in se brez dvoma še tu in tam dela škoda. V Sežani smo s tem naredili konec, ker se je s honoriranjem takšnih »uvoženih« nogometašev godila krivica naši domači mladini. Ali ni takšen postopek usmerjen — hote ali nehot — na odbijanje domače mladine od družbeno koristnega udeleževanja?

Se drugo vprašanje se nam ob tem razmišljanju vsiljuje: ali ni bilo n. pr. vse hvale vredno prizadevanje sežanskih mladincev, ki so si brez vsake pomoči zgradili 15-metrsko skakalnico? Vzlic slabim snežnim razmeram so tudi izvedli prav lepo uspelo tekmovalje ter si s tem pridobili pri občinstvu vse zaupanje. Ali ni tudi to dokaz, da se da z lastnimi silami marsikaj narediti? Treba je samo vztrajnosti in dobre volje — tega pa smo pri sežanskih nogometaših pogrešali.

Spričo dejstva, da so sežanski nogometaši prav s »pomočjo« dragih uvoženih nogometašev v conski ligi doživljali poraz za porazom, nam je v zadoščenje, da je vodstvo SD Tabor v Sežani še pravočasno spoznalo

nepravilno politiko honoriranja tujih igralcev. Razveseljuje je celo to, da vodstvo SD Tabor po slovesu honoriranih igralcev ni vrglo puške v korožo in da je namesto teh vključilo v moštvo nekaj mladih domačih igralcev, ki so kaj kmalu potrdili upravičenost te poteze. Ti domači mladinci so namreč brž pokazali, da imajo več dobre volje, da so bolj vztrajni in požrtvovalni, kakor pa honorirani nogometaši. To je nazorno pokazala nedeljska nogometna tekma proti Iliriji iz Ljubljane, ki jo je pomlajeno moštvo SD Tabor premagalo s 4 : 2.

Požrtvovalnosti in nesebičnosti torej ni mogoče kupiti. Če bodo naši sežanski fantje tudi v bodoče igrali tako požrtvovalno in borbena, to pa želimo in upamo, tedaj bodimo prepričani, da imajo vse možnosti, da ostanejo v conski ligi tudi brez »uvoženih« zvezdnikov. X. Y.

ZORMAN — ŠAHOVSKI PRVAK PRIMORSKE

Na turnirju za letonje šahovsko prvenstvo Primorske, ki je bilo te dni v Portorožu, je zmagal Zorman iz Kopra. Favorit turnirja Sivec iz Postojne je osvojil drugo mesto, tretje in četrto pa si delita Lokovšek iz Pirana in Jevnikar iz Kopra. Zorman je osvojil 8 točk od devetih možnih, Sivec 7 in pol, Lokovšek in Jevnikar pa po 6 in pol točk.

Turnirja se je udeležilo deset igralcev, kar je glede na razširjenost šaha na Primorskem vsekakor premajhno število. Hkrati pa je treba povedati, da je poslal svoje predstavnike samo koprski okraj, medtem ko Goriška sploh ni bila zastopana. V prihodnje bo potrebno podobne turnirje temeljiteje organizirati in tudi pravočasno intervenirati glede dopustov. Če že nosi turnir naslov »za prvenstvo Primorske«, potem morata seveda biti zastopana oba okrajja.

TELOVADNA AKADEMIJA V SEŽANI

TVD Partizan v Sežani je imelo preteklo sredo svoj telovadni nastop. Akademija je lepo uspela in so mladi telovadci želi obilo priznanja za svoja izvajanja. Glavni organizator nastopa je bil tovariš Ambrožič, največ zaslug za uspeh prireditve pa ima razen nastopajočih seveda še vaditeljski zbor pod vodstvom tovariša Pertota. To je bil zadnji nastop v stari telovadnici, ker bo prihodnji že v prostorih novega telovadnega doma, ki je tik pred otvoritvijo. — sedm ...

Radio-KOPER

NEDELJA, 22. aprila: 8.00 Kmetijska ura; 13.30 Poročila; 13.45 Glasba po željah; 15.15 Za našo vas; 16.00 Primorska burja; 19.25 Zabavna glasba in sport; 19.45 Domače vesti; 23.15 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 23. aprila: 6.30 Jutranje vesti; 6.40 Glasba za dobro jutro; 13.30 Poje ženski oktet iz Tolmina p. v. V. Klemente; 13.45 Od melodije do melodije; 14.15 opoldanski dnevnik; 14.40 Zabavna glasba in objave; 19.25 Skladbe Franza Leharja; 19.45 Domače vesti; 23.10 Plesna glasba.

TOREK, 24. aprila: 6.30 Jutranje vesti; 6.40 Glasba za dobro jutro; 13.30 Dvajset minut traja naš operni sestanek. Arije in duete pojo: Vilma Bukovec, Rudolf Franc in Lado Korosec; 13.50 Lahka orkestralna glasba; 14.15 Opoldanski dnevnik; 14.40 Zabavna glasba in objave; 19.25 Harfe v ritmu — izvaja ansambel Freddy Alberti; 19.45 Domače vesti; 23.20 Plesna glasba.

SREDA, 25. aprila: 6.30 Jutranje vesti; 6.40 Glasba za dobro jutro; 13.30 Od melodije do melodije, vmes ob 13.45 Glasbena kronika; 14.15 Opoldanski dnevnik; 14.40 Zabavna glasba in objave; 19.25 Harfe v ritmu — izvaja ansambel Freddy Alberti; 19.45 Domače vesti; 23.20 Plesna glasba.

ČETRTEK, 26. aprila: 6.30 Jutranje vesti; 6.40 Glasba za dobro jutro; 13.30 Glasba po željah; 14.15 Opoldanski dnevnik; 14.40 Zabavna glasba in objave; 19.25 v francoskem stilu igra ansambel Yvette Horner; 19.45 Domače vesti; 23.15 Plesna glasba.

PETEK, 27. aprila: 6.30 Jutranje vesti; 6.40 Partizanski in narodni motivi; 13.30 Ugani z nami, kaj je to?; 14.15 Opoldanski dnevnik; 14.30 Ustanovitve in razvoj OF na Primorskem; 14.40 Partizanske pesmi; 14.50 Zabavna glasba in objave; 19.25 Melodije iz filma »Roberta«; Jeroma Kerna: poje-ta Joan Roberts in Jack Cassidy spremlja orkester Lehman Engel; 19.45 Domače vesti in sport; 23.15 Plesna glasba.

SOBOTA, 28. aprila: 6.30 Jutranje vesti; 6.40 Glasba za dobro jutro; 13.30 Veselo sobotno popoldne — pisan glasbeni spored; 14.15 Opoldanski dnevnik; 14.40 Zabavna glasba in objave; 19.25 Z. J. Straussom po Dunaju; 19.45 Domače vesti; 22.45 Plesna glasba.

Kino

KOPER: 20., 21. in 22. aprila ameriški barvni film VOJNA SVETOV, 23. in 24. aprila jugoslovanski film SRECANJA, 25. in 26. aprila francoski film LIZABONSKE NOCI.

IZOLA: 20. aprila francoski film PRIJATELJICE NOCI, 21. in 22. aprila francoski film BELA GRIVA, 23. aprila italijanski film NEVALEZNO SRCE, 24. in 25. aprila ameriški barvni film POVRA TEK NA BROADWAY, 26. aprila francoski film DRZAVNI SOVRAZNIK ST. 1.

PIRAN: 21. in 22. aprila francoski film PRIJATELJICE NOCI, 23. in 24. aprila ameriški barvni film BAGDADSKI BERAC, 25. aprila francoski film DRZAVNI SOVRAZNIK ST. 1.

ŠMARJE: 21. aprila jugoslovanski film PESEM S KUMBARE, 22. aprila ameriški barvni film BAGDADSKI BERAC, 25. aprila italijanski film LJUBAVNI ZANOS.

DEKANI: 21. aprila ameriški barvni film BAGDADSKI BERAC, 22. aprila ameriški barvni film POVRA TEK NA BROADWAY.

SECOVLJE: 21. aprila francoski film DRZAVNI SOVRAZNIK ST. 1, 22. aprila jugoslovanski film PESEM S KUMBARE, 26. aprila jugoslovanski film SRECANJA.

SKOFIJE: 21. aprila ameriški barvni film POVRA TEK NA BROADWAY, 22. aprila ameriški film KONEC OB ZORI, 25. aprila jugoslovanski film SRECANJA.

POSTOJNA: 20., 21. in 22. aprila ameriški barvni film BEG IZ TRDNJAVE, 24. in 25. aprila avstrijski film DON JUAN.

MALI OGLASI

PRODAM moško dvokolo znamke »Bianchi«. Bucaj Avguštin, Zaniograd 1, Črni kal.

KUPIM dobro ohranjen otroški športni vozček. Ponudbe poslati na Tomšič, Kidričevo nabrežje št. 16, Izola.

DVOKOLESA od 8.000 lir naprej in MOTORNA DVOKOLESA od 45.000 lir naprej dobite na obroke pri tvrdki »MARCON«, Trst, Ulica Pieta 3.

REŠEVALCEM NAŠIH KRIŽANK!

Rešitev križanke »Javornik« in srečne dobitnike nagrad, ki jih bo žreb tokrat izbral, bomo objavili v naslednji številki »Slovenskega Jadrana«.

Basu - nenavaden človek

Vsak človek je po svoje nenavaden, toda Basu, ki so ga pred nedavnimi odkrili v Maroku, je tako izreden primer, da se zanimajo zanj učenjaki vsega sveta.

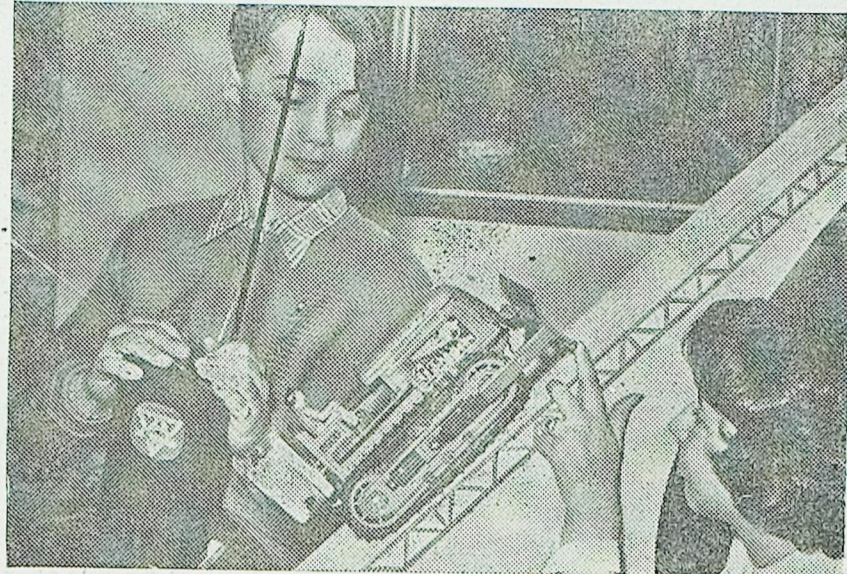
Pravijo, da je Basu po svoji zunanosti prav tako podoben opici kot človeku. Živi poldivje, spi na prostem, v gromovju ali pod drevjem, in ne čuti nobene potrebe po obleki. Čelo ima zelo nizko, očesne oboke močne, usta in brado pomaknjeno zelo naprej. Bajje ima vse značilnosti neandertalca in ga zato smatrajo za živo reinkarnacijo človeka, ki je izginil že pred več desetisočletji.

Američani so ponudili Francozom za Basujevo glavo milijon

frankov, toda francoski učenjaki so to ponudbo odbili in hočejo sami po Basujevi smrti raziskati njegovo lobanjo in jo primerjati z nekaterimi redkimi lobanjami prazgodovinskih človeških bitij.

ZELEZNA CESTA MOSKVA—PEKING

Slika prikazuje otvoritev nove železniške proge med glavnim mestom LR Mongolije Ulan Batorjem in Pekingom, metropolo LR Kitajske. S tem je bila vzpostavljena neposredna železniška zveza med Moskvo in Pekingom. Železnica je dolga nad 6500 km in pelje čez vso Azijo.

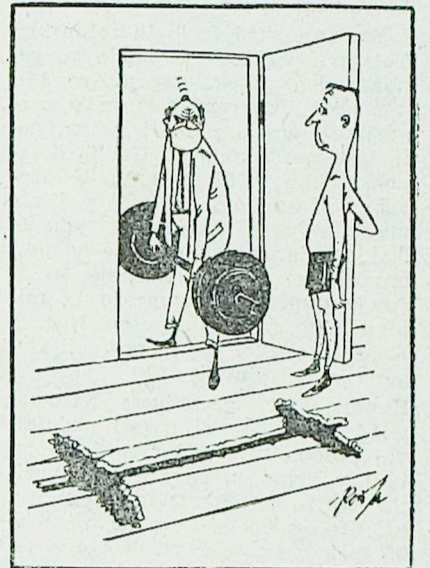

Velikansko zanimanje so vzbudile nove mehanične igrače, ki jih izdeluje nemška industrija. Gre za miniaturne traktorje, avtomobile in druge stroje, ki jih lahko vodimo potom radia. Tudi na naši sliki vidimo takšen traktor. Deček ga z majhnim radio-oddajnikom lahko poljubno upravlja in vodi tudi na daljavo do 50 m

Kaj je jok ?

Stvari, ki so na oko strašno preproste, je ponavadi težko razložiti. Ugledni znanstveniki že dolgo raziskujejo jok, pa še danes niso prišli do izsledkov, ki bi nas popolnoma zadovoljili. Do nedavnega so bili namreč še prepričani, da je odvisen jok od krvnega pritiska, najnovejša raziskovanja pa govorijo o nekakšnih strupenih snoveh, ki se nabirajo v solzilih žlezah. Potemtakem bi jok in krčenje obraza ne bila izraz neposrednega delovanja živčnega sistema, mar-

več posledica neke vrste zastrupitve. Živci izzovejo močnejše izločanje strupa, ta pa solzenje in krčenje obraza. Nekateri gredo v tem še dalje in trdijo, da je kemični sestav solze odvisen od duševnega vzroka za jok. Nemir izzove motne solze itd. Vse je pa odvisno od količine izločenega strupa.

Brez besed

OD VSEPOVSOD

Na razstavi v Chicagu v ZDA si obiskovalci lahko ogledajo stanovanjsko hišo, v kateri je vse avtomatizirano. Za sprožitev vzmeti oziroma vzvoda je potreben samo rahel pritisk na enega izmed električnih gumbov. Gumbi so lahko nameščeni ob postelji, pisalni mizi ali katerikoli poljubnem prostoru v hiši. Tudi vrata in okna v taki hiši se odpirajo in zapirajo avtomatično.

Praden so Kitajci začeli uporabljati čopič in tuš, so pisali z okoničenimi cevkami in so pri tem izumili sistem, ki je precej podoben današnjim polnilnim peresom.

V tresorju neke ameriške tovarne žarnic hranijo patentno listino za »večno žarnico«, ki je tako odporna, da bi lahko gorela trideset let z enako svetlobo in enako porabo toka. Toda takih žarnic ne izdelujejo, ker bi s tem prehudo prizadeli svojo lastno proizvodnjo.

Najmočnejša žival ni morda slon, lev ali kit, marveč rogač. Čeprav ta hrošč tehta povprečno samo 14 gr, lahko s svojimi čeljustmi vleče 1.560 gr težko breme. Če bi hotel 75 kg težek človek opraviti enako delo, tedaj bi moral prenesti 8.400 kg težko breme.

V biološkem zavodu harwardške univerze so ugotovili pri psih, ki so bili stalno izpostavljeni najhujšemu hrupu, močne prebavne motnje, živčna obolenja in predčasno smrt.

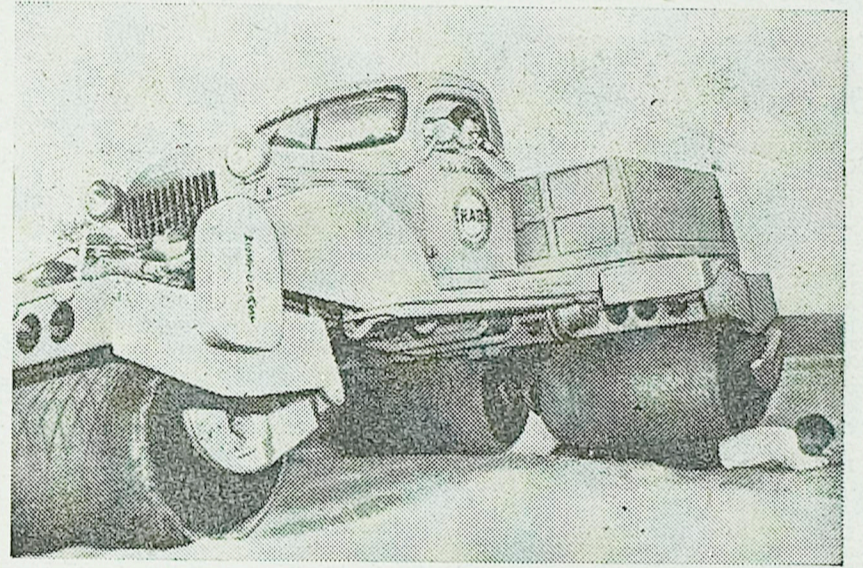

Spodnja slika pa prikazuje potnike tega vlaka na prvi vožnji med Ulan Batorjem in Pekingom. To so večinoma delavci in inženirji, ki so dogradili progo. Vozijo se v jedilnem vozu, ki je bil izdelan v Vzhodni Nemčiji, strežejo pa jim domače stewardke, ki so pravkar dokončale odgovarjajočo šolo za vlakovne natakare.

LESENI STRAŽAR ZA ŽENSKE SOFERJE

V Ameriki je veliko gangsterjev. Nekateri so strokovnjaki za bančne blagajne, medtem ko se lopovi manjšega kova zadovoljijo že z napadi na avtomobile. Najraje seveda napadejo avtomobile, ki jih šofirajo ženske. Da bi zavarovali ženske soferje, so prišli ameriški »posebni ljudje« na precej izvirne misel. Začeli so izdelovati velike lesene lutke, ki imajo obliko velikih in energičnih moških. Ženske posadi svojega moškega spremljevalca na prostor zraven sebe in je baje popolnoma varna. Lutke so narejene tako popolno, da se niti v najhitrejši vožnji ne razlikujejo od živega človeka. Trik je vžgal, pa ne samo zato, ker so Američani naravnost požrešni na podobne senzacije, ampak ker je tako varstvo tudi najcenejše.

Prevozno sredstvo za težko prehodna področja. Američani so zgradili posebne vrste vozila, ki lahko vozi tudi po terenu, ki je za druga prevozna sredstva neprehodno. Namesto navadnih koles ima to čudno vozilo široke gumijaste valje, napolnjene z zrakom ponizkim pritiskom. Tako se vsa teža vozila enakomerno razdeli na veliko površino, kar je zlasti važno na mehkem terenu. Čeprav tehta »kamion« več ton, se delavcu, ki se je dal »povoziti« ni nič zgodilo

EMIL FRELIH:

PO MORJU MED SVET

Tanger je tipično trgovsko mesto. Vsi gospodujoči v tem svobodnem mestu bde samo nad kupčijo. Zato se tudi nič ne brigajo za kulturno življenje. Mnogo domačinov je analfabetov, čeprav so med njimi prebrisanci, ki sicer govore po več jezikov, izmed katerih največkrat niti enega ne razumeš, ker v pogovoru mešajo in prepletajo besede iz vseh mogočih in nemogočih jezikov. Poplava kinematografov in raznih zabavišč nadomestuje kulturno izživljanje. Po dnevnih kupčijah pa se prilže zabava, kateri se predajajo z največjo naslado. V mestu je na pretek razkošnih modernih in orientalskih barov in zakotnih bordelov, kjer se morejo do mrtvega naveseljati.

Nočno življenje v Tangerju oživi z nastopajočim mrakom po vseh majhnih lokalih v ozkih krivuljastih uličicah, ki so kot žilice prepletene križem krašem, v katerih se je kaj lahko izgubiti. V kakšni ulici se je kar težko prebiti skozi množico ljudi, ki postaja pred lokali z vsemogočimi nazivi. Tu domujejo dekleta, ki so se prostovoljno predala razvratu ali pa so jih zbrali z vseh kontinentov spretni trgovci z belim blagom. Povsod jih je videti: sredi ulice, nastavljajoče se mimoidočim, na oknih, ko se razgaljene sklanjajo na ulico, pred hišnimi vrati z neizogibno cigareto v ustih. Tu ni tako bleščeče razsvetljeno kot v središču mesta. Čudno skrivnosten mrak se razpreda po tesnih ulicah in le neonska luč z imenom lokala, modro, zeleno ali rdečo, le toliko osvetljuje, da je komaj razločiti človekov obraz. Tod se drenjajo domačini in tuji, srečuješ uniforme vojakov in mornarjev vseh držav, odrasle moške in mlade-

nice, ki se še prav niso potegnili iz kratkih hlač. En sam nemir, beganje, valovanje in smeh, pa tudi kletve, prepir in zaničljiv krohot je slišati vmes. Tod se vrste javne hiše, ki pod zaščito oblasti opravljajo dobičkanosni posel, nadalje pivnice, v katerih kraljuje hazard, beznice, kjer se predajajo uživanju mamil, in bordeli vseh vrst, kjer je žensk za zabavo na pretek, od Evropejk in črnek pa do Američank in Kitajk, vse te z veseljem oberejo, lahko tudi do zadnje pare.

Obisk v nekaterih lokalih je bil za nas zelo zanimiv. Naš vodič, ki jih je dobro poznal, je izbral tiste, v katerih smo se mogli še najbolj spoznati z življenjem v njih. Že ko stopiš v preddverje ene izmed takšnih arabskih hiš, te obda čudovita štimunga, da se izrazim z besedo, ki jo mnogo uporabljamo v gledaliških krogih, s katero pa najboljše karakteriziramo ozračje, za katerega ne moremo nikoli najti tiste prave besede, ki naj bi to razpoloženje pravilno obrazložilo. Manjši prostor, ki nas je sprejel, je bil ličen bar, obdan z mizicami in fotelji. V skupinah ali posamič so se sedela dekleta kocketnih pogledov in precej razgaljene vabile vstopajoče goste v svojo družbo. Sedli smo k prazni mizi, a nismo bili dolgo sami. Dvoje deklet je prisledlo k nam in nas vabilo v gornje prostore. Ni se jima bilo treba dolgo muditi z nami. Izza pulta je pristopila k nam priletna ženska in dekletoma pokazala na gosta, ki sta bila pravkar vstopila. Zasukali sta se in odbrzeli z njima po stopnicah v gornje prostore, nam pa sta spotoma v razposajenosti pokazali jezik. Naročili smo malenkostno pijačo in kavo in opazovali ljudi, ki so prihajali in odhajali in se vpriči vseh ponašali z ženskami, kot bi bili sami doma za štirimi stenami, ne pa v javnem lokalu.

Neprespan in utrujen od nočnega pohajkevanja sem se v zgodnjem sončnem jutra znašel sredi vrveža na arabskem trgu. Prevezlo me je spet tisto čudovito prepletanje barv cvetja, sadja in oblek prodajalcev in prodajalk, ki ga je najti le redkokje drugje. Toliko mikavne lepote za fotografski objektiv, a kaj, ko te posamezniki takoj nahrulijo, če opazijo, da jih boš fotografiral. Doživel sem celo, da so

me bombardirali s krompirjem in paradizniki. Hitro sem se umaknil z aparatom, kajti neprijazni pogledi in nerazumljivo kričanje prizadetih in njih žuganje mi je odvzelo ves pogum, da bi še naprej poskušal s fotografiranjem. Z veliko previdnostjo, pa tudi z zvijačo, mi je uspelo vendar napraviti nekaj posnetkov naskrivaj. Bajje se Arabci nočejo fotografirati iz vrazljivosti. Mislijo, da se jim bo tisti dan kaj hudega pripetilo, najmanj da jim kupčija ne bo cvetela.

Niže doli, v senenatem kraju, je velika pokrita tržnica. V vseh dosedanjih afriških mestih sem videl lepe pokrite tržne stavbe, kar v Evropi ne najdeš povsod, vsaj evropska Ljubljana je še vedno ne premore.

Težko sem se ločil od arabskega trga in trgovske orientalske četrti in se napolnil v moderni del mesta, kjer spet osupneš nad razkošjem palač in vil sredi eksotičnih vrtov, ki jih posedujejo bogati trgovci, bankirji in diplomati raznih držav. Vsaka stavba je na zunaj očituje okus dežele, katere zastopnik je v tem mestu. Vendar so prevzele tudi nekaj mavrskih elementov, ki so po zamisli raznih arhitektov spretno in okusno vključeni v moderni slog. To je prava razstava arhitektove domišljije in iznajdljivosti. V mestnem središču so v visokih modernih palačah veletrgovine, banke, kavarne in sedeži oblasti držav, ki vladajo temu mestu, z vsem razkošnim sijajem in udobjem, ki ga premore današnji svet. Limuzine vseh svetovnih znamk in modelov drve po asfaltiranih cestah, po pločnikih pa hite brezhibno, moderne oblečeni ljudje po svojih poslih. Lepota in razkošje v modernem delu sta me prevzela, vendar sem se spet rajši podal v tisti lep arabski del s snežnobelimi in svetlomodrimi hišami, kjer se po ozkih ulicah preliva razkošje barv prodajnega blaga in oblačil.

Po orientalski četrti spet hodim mimo majhnih trgovinic, ogledujem hiše in vodnjake, vzpenjam se po stopnicah, križarim po ulicah, spuščam se po klancih navzdol in nikakor ne morem priti več ven iz tega labirinta. Že dvakrat sem se znašel na istem mestu. Hodil sem tudi po stopinjah nočnega poboda. Mislil sem že, da bom moral ostati sredi teh ulic, ki so me sicer itak uklenile s svojo čarobnostjo.